

РЕЗЮМЕТА
на ПРЕДСТАВЕНИТЕ
ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ и ХУДОЖЕСТВЕНОТВОРЧЕСКИ ПРИНОСИ
на главен асистент доктор НИКОЛИНА СИМЕОНОВА КРОТЕВА

КАНДИДАТ

*за участие в обявения конкурс от ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград в
Държавен вестник бр. 52 от 02.07.2019 г.*

*за заемане на академичната длъжност „Доцент“
по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
(Музикознание и музикално изкуство (Теория и практика на музикалното
изкуство))*

Структурирането на съдържанието на резюметата е съобразено с таблицата за Минимални изисквани точки по групи показатели за академичната длъжност „доцент“ в Област 8. Изкуства от Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Доказателственият материал от публикации, научни и художественотворчески постижения са от научната област на конкурса и са за периода след защитата на докторска дисертация от кандидата.

МОНОГРАФИЯ (Показател В. 3.)

Хоровите послания на Николай Стойков. Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2017, (264 с.), ISBN 978-954-00-0136-4, COBISS.BG-ID – 1283915748.

Обект на монографичният труд е личността и творчеството на съвременния български композитор академик Николай Стойков. В музикалния живот на България името му става известно през 70-те години на миналия век. Още тогава той се очертава като самобитен съвременен български композитор. Неговото музикално творчество е обобщение на ясно очертаната линия в развитието на българската композиторска школа и е адекватно на новото време.

Монографията „Хоровите послания на Николай Стойков“ е първото научно изследване, в което се анализира хоровото музикално наследство на композитора Николай Стойков. Изследваната тематика е актуална. Направен е подробен обзор на хоровите произведения със и без съпровод, предназначени за детски, женски и смесени състави.

От гледна точка на художествената образност в цялостното творчество на академик Стойков се анализират неговите композиционни идеи. Очертават се различните естетически влияния, които диктуват промените в използваните стилови и музикалнокомпозиционни средства. Изследването поставя основен акцент на оригиналните композиторски похвати, които Стойков използва в своето хорово творчество. Авторът на монографичния труд, д-р Николина Кротева, успява да обхване

различните периоди на композиционни стилови колебания, характерни за Николай Стойков. По този начин е постигнала яснота по отношение на очертаването и хронологията на етапните параметри в творчеството на професор Стойков.

Обемът на изследването „Хоровите послания на Николай Стойков“ отговаря на законовите изисквания за монография. Текстът е разположен на 264 страници. За изготвянето на монографията д-р Николина Кротева осъществява изследване на публикации, материали и интервюта, в които се среща името на академик Стойков. Прегледани са книги, списания, вестници, материали от конференции и анонси към плочи и дискове за периода от 1960 до наши дни. За първи път тези библиографски находки са издирени и описани на едно място. Голяма част от цитатите в научния труд са въз основа на откритите 52 писмени публикации и музикално-критични материали и 4 електронни източника.

За първи път в края на монографията е направен Каталог на хоровото творчество на академик Николай Стойков до 2015 година. В него се очертават ясно и хронологично параметрите на хоровото наследство на композитора. Впечатляваща е цифрата на неговите музикални композиции – над 100 опуса, като всеки един може да включва по няколко произведения или тематични цикли. Доктор Николина Кротева има авторски претенции за подготвянето и апробирането на приложеният Каталог.

Огромна част от творчеството, композирано от академик Стойков не е публикувано и е част от неговият личен архив. Повечето от хоровите произведения на Николай Стойков имат по едно премиерно изпълнение на националния преглед „Нова българска музика“. Липсата на записи също затруднява музикалният анализ и реконструкция, особено на кантатно-ораториалните произведения. Единствената възможност за написването на настоящата монография е осъществяването на творческа кореспонденция между композитор и изследовател. Проявявайки своите професионални качества на учен и изследовател, д-р Кротева е обработила музикалната информация от всеки получен оригинал на произведенията. Нейният основен принос е при разшифроването на предложените ръкописи и факсимилета от партитурни страници с автограф. Освен това, всички научно-изследователски сравнителни анализи в монографията са онагледени с нотни партитурни примери, за които тя изготвя подходящите нотни отрязъци.

Публикуваният снимков материал е уникален – от личният архив на композитора. Гордост за д-р Николина Кротева е снимката на страница 69. Тя лично я открива и сканира от списание „Българска музика“, 1980, бр. 4 (28).

Изследователският труд е логично структуриран. Всяка една глава е посветена на определен проблем, който подробно се разглежда и анализира. Авторът на монографичният труд се спира на фонично-пространствените подходи в музикалната драматургия (123-134), многопластовите конструкции в хоровата фактура (135-146) и театрално-драматургичните похвати използвани от Стойков в хоровите партитури (155-170). В главата „Мащабни хорови платна“ се прави анализ на кантатно-ораториалните произведения на Николай Стойков.

За първи път в цялостна научна разработка се представят хоровите партитури на Николай Стойков като многоелементни структури. Трябва да се обобщи, че проблематиката на представения монографичен труд, анализите и достигнатите изводи са новост за музикално-историографската наука и образователната сфера в България.

За съвременния облик на монографичното изследване допринасят последните страници с анотации на руски, немски и английски езици.

***ПУБЛИЧНО АПРОБИРАНЕ НА МОНОГРАФИЯТА С КОНЦЕРТ-
ПРЕЗЕНТАЦИЯ И ФИЛМ В РАЗЛИЧНИ ГРАДОВЕ НА БЪЛГАРИЯ:***

(Показател В 4. Реализиран авторски продукт в областта на изкуствата)

Монографичният труд за академик Николай Стойков не е просто книга за композитора, а художествено завършен продукт. Монографията започва своя нов живот с концертни представяния пред публика.

До този момент монографичният труд *„Хоровите послания на Николай Стойков“* има шест успешни презентации. В тях се включват *различни хорови колективи и музиканти със свои концертни изпълнения.*

За всяко представяне д-р Кротева подготвя подходящ *филмов и музикален материал*, в зависимост от аудиторията, присъстваща на събитието. В основата на шестте различни презентации е излъченият филм от БНТ 2 – Пловдив *„Молитва на един застаряващ композитор“*, със сценарист и режисьор Варта Марукян. Използвайки съвременните мултимедийни възможности, д-р Николина Кротева всеки път обработва документалната лента и конструира свой филмов материал, като включва архивни записи от различни хорови изпълнения, снимки и оригинални партитурни записи от композитора. Така чрез една по-динамична презентация аудиторията има възможност да се запознае с личността и хоровото творчество на професор Николай Стойков. На всяко от представянията на монографията присъства и самият академик Стойков, който с радост споделя редица интересни и неизвестни факти от своя дълъг и плодотворен творчески живот.

Всяка апробация на монографичния труд *„Хоровите послания на Николай Стойков“* пред публика е много различна. Естествено първите две презентации се провеждат в Благоевград – пред академичната общност на Югозападен университет „Н. Рилски“ и на Американски университет в България.

Включването на три от представянията на книгата в програмата на различни хорови фестивали и празници е голямо признание на хоровата колегия за труда на д-р Кротева. Авторът на монографията се радва на възможността хоровите диригенти и хористи, участници във фестивалите да посетят нейните презентации: *X-ти Международен фестивал „Среца на студентските хорове“*, *IV-ти Хоров фестивал на руската духовна музика*, *XXV-ти Международни детско-юношески хорови празници „Добри Войников“*.

ПУБЛИКАЦИИ В РАЗЛИЧНИ ОБЛАСТИ НА НАУЧНОТО ПОЗНАНИЕ, СВЪРЗАНИ С ПРОФИЛА НА ОБЯВЕНИЯ КОНКУРС

(Показател Г. 9. Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата)

I. ЕСТЕТИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ И ХУДОЖЕСТВЕНА ОБРАЗНОСТ В МУЗИКАЛНОТО ИЗКУСТВО.

1. За хоровокомпозиторския стил на Николай Стойков. // Музикални хоризонти, 2018, №1, (15-20), ISSN 1310-0076.

http://ubmd.bg/downloads/mh_01_2018_web.pdf

В статията се анализира разнообразното по форма и жанр творчество на Николай Стойков. Материалът е продължение и апробиране на резултатите от изследването, което д-р Николина Кротева прави в монографичния труд. Разглеждат се специфичните композиторски похвати, които Стойков използва в своите хорови произведения. Подложени са на анализ оригиналните идеи на композитора за преосмисляне и разкрепостяване на автентичния фолклорен материал с модерни композиционно-изразни средства. За първи път в научна статия толкова подробно е разгледан хоровакомпозиторският стил на Николай Стойков, неговите усиленни експерименти, с които се нарушават традиционните рамки на музикалните конструкции. Авторът на статията д-р Кротева отбелязва, че за да придаде национален оттенък в звученето и колоритно многообразие, Стойков съчетава красотата на архаичните фолклорни образци със специфични индивидуални решения по отношение на фактурата, интонационната структура и различните музикално-стилистични сфери в диалогичното драматургично изложение.

Изводите, които д-р Кротева обобщава в края на своята статия се формулират за първи път пред научното музикално общество. В своето хорово творчество на Николай Стойков използва съвременните композиционни техники и похвати изборително – като необходимост от обогатяване на личния си арсенал от изразни средства. За композитора българската народна музика е носител и посредник на търсеното осъвременяване и модерност в изкуството. Чрез диалога на тези две линии професор Стойков постепенно оформя своя стил.

Всяко хорово произведение създадено от Николай Стойков придобива оригинална и неповторима музикално-конструктивна форма благодарение: на съотношението между традиционното и новаторското; на изострените интонационни, ритмични и тонално-хармонични изменения; на определените интонационно-ритмични, ладови и структурни закономерности; на използването на сложни ритмични формули, произлезли от автентичната българска музика; на изграждането на фактурата с помощта на полифонични и хомофонни средства; на имитационните провеждания и наслагвания; на честите задържания на тоновете, създаващи „педална“ звучност; на „ехо“ полифонията; на възможностите за темброво-динамични контрасти; на прибягването до звуково фонични съчетания със средствата на сонорната драматургия; на хармоничните петна; на обръщането към алеаторната техника и похвати; на говорните елементи; на импровизационния маниер на изложение; на клъстерите и т.н.

2. Концерт, посветен на 85-годишнината от рождението на професор Кирил Стефанов. // *Музикални хоризонти*, 2018, № 3, (13-15), ISSN 1310-0076. http://ubmd.bg/downloads/mh_03_2018_web.pdf

Статията представлява авторска рецензия на Тържественият концерт, по случай 85-годишнината от рождението на професор Кирил Стефанов в зала 22 септември в Благоевград. Идеята, концертът да носи заглавието на една от най-обичаните песни от ранния творчески период на композитора – „Мори айда, айда“ не е случайна. Тя е продължение на философско-естетическото виждане на Кирил Стефанов за обединението на спектакъла от една обобщена тематична концепция. Авторът на материала, д-р Кротева извежда на преден план философията на Кирил Стефанов при изграждането на стройната художествено-управленска структура на ансамбъла, неговото невероятно умение да бъде организатор и ръководител, изключителната му работоспособност, прецизност, настойчивост, упоритост и нетърпяща възражение

взискателност, с които тактично е успявал да внуши респект и уважение при осъществяването на творческите идеи и високи цели.

В този материал д-р Кротева споделя част от своите преки наблюдения. Като пианист в часовете по хорово дирижиране в Югозападния университет „Н.Рилски“ – Благоевград, тя има възможност да познава отблизо личността и професионалните качества на професор Кирил Стефанов.

3. Десети Международен фестивал „Среща на студентските хорове“ в Благоевград. // Музикални хоризонти, 2018, № 4, (4-5), ISSN 1310-0076.

https://ubmd.bg/downloads/mh_04_2018_web.pdf

Статията представлява авторска рецензия за четирите концертни дни, включени в програмата на десетият международен фестивал „Среща на студентските хорове“. В нея са отразени изпълненията на различните университетски състави. Освен от България, във фестивала „Среща на студентските хорове“ 2018 участват Хор „Радуга“ от Москва, с диригент Екатерина Дунаева и пианист Валерия Балибердина. По покана на организационния комитет на фестивала присъстват: Анатолий Кисельов (композитор, секретар на Съюза на композиторите в Русия) и проф. Милан Колена (диригент и артистичен директор на хорови фестивали от Словакия).

В статията е отразена и традицията – във фестивалните събития да се включва лекция на хорово-изпълнителска проблематика. Тази година участник е проф. Милан Колена с изложение на тема: „Интерпретация на латинския текст в хоровата музика“.

Финалните изводи са, че за десети път се осъществява идеята на фестивала „Среща на студентските хорове“ – студентите и техните диригенти да се запознават и да споделят своята ползотворна творческа дейност пред професионална публика.

4. Театрално-драматургични похвати в хоровите партитури на Николай Стойков. // Електронно списание „Музикален логос“, 2017, ISSN: 2534 – 8973.

http://galerianadumite.bg/wp-content/uploads/2017/11/Teatralno-dramat_Nikolina-Kroteva_almanac_2017.pdf

Обект на статията са хоровите партитури на Николай Стойков като многоелементни структури. За първи път в цялостна разработка се изследват ярките драматургични похвати и театрална изобразителност в хоровите произведения на професор Стойков.

Авторът на статията, д-р Кротева за първи път прави обобщение на използваните от Николай Стойков театрално-изобразителни похвати: използването на средствата на драматургичното редуване на реплики в различните хорови партии; провеждането на драматургичен диалог между ниски и високи гласове; театрализирано алеаторно провеждане и наслагване на реплики в многогласен хор.

Новост са анализите на музикално-текстовите техники и тяхното различно смесване в партитурните записи. Някои от приносните моменти са:

- В търсене на театрализирана драматургия в сценичното действие Стойков използва като изразно средство антифонния начин на изпълнение. След поредица от примери се налага изводът, че характерният квартал „антифонен диалог“ се превръща в отличителна черта на голяма част от песните, композирани от Николай Стойков.

- Композиторът напластява различен текст във вокалните партии, ускорява темпото и по този начин речитативите прерастват в скороговорка.

- Цялостната система за взаимодействие на фактурните елементи се намира в неразривна връзка и с динамичното изграждане на музикалния образ. Стойков използва динамичния контраст не само като композиционен, но и като сценичен похват.

- Най-ясно изразени са опитите на композитора да разшири традиционните граници на жанра на детската песен. Стойков вмъква по-нови изразни драматургични средства като се насочва към драматично-сюжетните игри, разпространени в детския фолклор. В техните прекрасни текстове и мелодии с хумористичен характер композиторът открива отново театралната природа.

- Стойков възлага на певците конкретни словесно-изпълнителски задачи като: декламативен начин на изразяване, бърз говор, игра с тембъра и силата на гласа, пресилени акценти, замиране на звука. Всеки поток от реплики в декламационния изказ има собствен маниер на изпълнение и произнасяне, а благодарение на своята подвижност и променливост носи свой емоционален оттенък.

Актуално е изследването на д-р Кротева и по отношението на музикалната партитура. Отъждествявайки сюжетното действие с детска игра Стойков успява да го представи като театрализирана песенна форма със сюжетноанекдотичен характер. По този начин хоровата партитура придобива черти на един театрален спектакъл. Освен това – отношението на композитора към всеки инструмент е като към отделен артист на сцената, с всичките присъщи нему качества, които го маркират в пъстрото множество от театрални персонажи.

Детските хорови творби на Стойков, като че ли са създадени, за да се изиграят. Представянето на съответния сценарий или история, освен с реч, се съчетава с изиграване, с движения и дори с жестове. Композиторът реализира своите експериментални търсения по отношение на звуковото съчетаване на детските гласове с инструментален ансамбъл. Децата често са в ролите както на певци, така и на изпълнители-оркестранти. По този начин им се предоставя чудесната възможност емоционално да въздействат с помощта на музикалните инструменти. Самото присъствие на оркестров съпровод, съставен от детски музикални инструменти, превръща интерпретацията на музиката в забавна детска игра. Трябва да се отбележи заслугата на композитора за попълването на използвания инструментариум от автентични български ударни инструменти. Това са: хлопки, чанове, овчарски звънци, дървени лъжици, дайре, тарамбука, кречетало.

В своята разработка д-р Кротева отбелязва, че постепенно „театрализираните сюжети“ се превръщат в емблематични за цялостното хорово творчество на композитора. Изводите и заключенията, които д-р Кротева формулира в тази статия са принос на музикално-теоретично и научно-терминологично равнище.

5. Японските поетични форми в ранното вокално творчество на Николай Стойков. –В: *Наука, образование и иновации в областта на изкуството: Сб. с докл. от Международна научна конференция, финансирана от Фонд научни изследвания, Пловдив: АМТНН, 2017, (221-229), ISBN 978-954-2963-23-3, COBISS.BG-ID – 1284471780.*

Всеизвестна е привързаността на Николай Стойков към образния свят на българския музикален фолклор. Духът на мистичните традиции, интонационната звучност и оригиналност на народните обичаи и ритуали, се превръщат във водеща

нишка в цялостното му творчество, и се утвърждават като отличителна черта в неговия композиционен стил.

Още през младежките си години Николай Стойков е воден от интереса и желанието да се запознава с различни изкуства и култури. В търсене на подходяща тематика за вокални произведения композиторият се вдъхновява и от японската култура. Изключително кратките поетични форми – „хайку“ и „танка“, които сега вече са опознати и широко разпространени, заинтригуват и провокират Николай Стойков. Със своята прекомерна лаконичност и мигновеност от една страна, а от друга – със способността за индивидуализация, тези поетични четиристишия изпълняват особено специфична духовна роля за композитора.

В доклада се апробира малко известен факт от творческата биография на Николай Стойков – в далечната 1966 година, под влияние на японското лирично изкуство на Ишикава Такубоку Стойков съчинява вокалния цикъл от четири изящни миниатюри за мъжки глас и пиано „Танки“.

За първи път в музикално-теоретичен аспект се анализират „Четири вокални миниатюри – Танки“ за мъжки глас и пиано. Коментират се поетичния образ и музика на произведението. Описват се философско-емоционалните асоциации, лирични състояния и драматично-изповедните внушения на текста.

Всяка една от миниатюрите представя визуализиран стих, с максимална изразителност. Образите са много абстрактни и в тях се чувства една мимолетност. Влиянието на поетичната форма върху музиката на Стойков се превъплъщава в твърде лаконични мелодии и фрази. Музиката извира от словесния текст, който носи различното емоционално излъчване на японската поезия. Динамиката на музикалното развитие се захранва от необичайно звучащи фрагменти, кратки неделими музикални атоми, тонови мигновения и мелодични въздишки. В четирите миниатюри младият композитор Стойков експериментира, при това твърде смело, с различните асоциативни и експресивни възможности на звука. Той проявява стремеж да долови недостижимото, да обхване уникалния поток на времето с неговата емоционална оцветеност.

Авторът на доклада, д-р Кротева обосновава коментира мястото на вокалния цикъл в Каталога на произведенията на Стойков, тъй като номерацията на четирите миниатюри „Танки“ не съвпада с тяхната последователност по време на създаване.

Нотните примери в текста са подготвени въз основа на предложени от композитора ръкописи на вокалния цикъл и се публикуват за първи път. Въпреки маниера на изящно изписване на партитурите не бива да се пренебрегват трудностите при тяхното разчитане. Обхождайки с поглед графичното оформление на партитурите на Николай Стойков, начините на записване и пресъздаване върху нотните листа, бихме могли да ги сравним със стилно и прецизно калиграфско изображение.

Изводите и обобщенията, които д-р Кротева формулира в доклада се изнасят за първи път. Тя счита, че увлечението на Николай Стойков към естетиката на японското изкуство и спецификата на лаконичния изказ, датиращо още от 60-те години на миналия век поставя отпечатък върху цялостното творчество на композитора. Със своята художествена стойност, внушение и изказ четирите миниатюри „Танки“ оставят траен отпечатък върху творчеството на Стойков. Може да се твърди, че в тези миниатюри генезисно се залагат цялостните критерии в бъдещите творби на композитора – формално, тематично и темброво. Затова предварителното запознаване с естетиката на специфичния по вид изказ би позволило на изпълнителите на вокалния цикъл да проникнат в дълбочината на творческата поетическа мисъл на композитора.

6. За художествената образност в хоровите произведения на Филип Павлов – В: Изкуство и образование – традиции и съвременност, Сб. с докл. от Международна научна конференция, Пловдив: АМТНН, 2015, (181-192), ISBN 978-954-2963-13-4, COBISS.BG-ID – 1275752676.

<http://www.conference.artacademyplovdiv.com/program.html>

Вокалните и хорови произведения въздействат върху съзнанието на слушателя освен с музиката, а също и с възприемането на словесния текст. За изграждане на словесни художествени образи езикът на художествената литература използва едновременно конкретните и преносните значения на думите. В музикалните творби на съвременният български композитор Филип Павлов, художествената образност се отличава със своята подчертана специфика. Може да се констатира особеното внимание, с което авторът подхожда към думите, към техните значения и емоционални послания. Затова художествената образност в хоровите произведения на композитора Филип Павлов, трябва да се осмисля като своеобразно емоционално послание и сътворена художествена реалност.

В настоящия материал д-р Кротева анализира съдържателната и изразителната страна на художествената образност в хорови творби от композитора Филип Павлов със съпровод на пиано, които са предназначени за изпълнение от детски състави. Всеки един от компонентите е в симбиоза с другия. Наблюдава се, като че ли едно изяснено отношение между образността на музиката и тази на словото. Художествените образи в творбите му разкриват многообразни емоционални състояния и зрими ситуации. В творчеството на Филип Павлов се наблюдават нови съвременни черти и специфично индивидуално звучене по отношение на образната, жанрова, интонационна структура на неговата музика. Художествената образност на музиката представлява продължител на поетическата образност от персонажи и събития, плод на въображението на твореца. Творбите въздействат на чувствата и преживяванията както на слушателя, така и на изпълнителите.

Изводите и заключенията, които д-р Кротева прави се констатира за първи път. По отношение на композиционни похвати и идеи, творчеството на Филип Павлов е твърде многообразно. Той използва музикални форми и конструкции, които са в традицията на класическата музика. И в същото време неговият композиционен стил пряко кореспондира със съвременните течения и естетика в музиката.

В заключение д-р Кротева констатира, че детския песенен репертоар с клавирен съпровод на композитора Филип Павлов е свързан идейно-естетически и емоционално с въображението на детето и света около него. В неговите хорови композиции може да се открият качества, характерни за хубавата, класическа, българска детска песен-отлична интонация, впечатляваща техника и прецизни динамични нюанси. Художествения език на музиката и интонационната ѝ същност проникват в съдържателността на текста. Цялостната структура на произведенията се формира от всички влизаци в нея компоненти, като художествената образност на инструменталната и вокалните партии се допълват помежду си в единно цяло. Вокалните линии следват естествената пулсация и ритъм на словото. В интонационно отношение композиторият използва определени музикално-звукови константни модели. От своя страна те се изпълняват в клавирия съпровод под формата на звукови и хармонични формули и структури. На пианото е поверена известна характеристична функция, извлечена от самата музикална същност на творбата, което спомага за изграждане на музикално-поетичните образи от детския въображаем свят.

7. Към проблема за клавирния съпровод в хоровите творби на композитора Филип Павлов. –В: *Музикалнообразователни стратегии и практика в предучилищна, училищна и извънучилищна среда: Сб. с докл. от IV-та Национална конференция с международно участие, София: „Анубис“, 2013, (77-82), ISSN 1314-4324.*

В това изследване д-р Николина Кротева продължава да анализира хорови произведения от съвременни композитори. От интерпретационна гледна точка тя анализира и изяснява тематичното разнообразие и характеристиките на клавирния акомпанимент в хоровото творчество на Филип Павлов.

Важно е да се отбележи уточнението, което се прави в доклада – мисленото разделяне отделно на клавирния фактурен пласт от гледна точка на конструкцията на творбите е само условно и схематично, тъй като той е неотделима част от произведението.

В доклада се извежда идеята за единната композиционна идея на инструменталната и вокалните партии. Въпреки симбиозата на двата отделни фактурни пласта, авторът д-р Кротева доказва тяхната различна индивидуална характеристика.

От художествена и изпълнителска гледна точка, акомпаниращия фактурен пласт във всяка хорова творба на Филип Павлов е твърде ярък и колоритен. Клавирният съпровод представлява особен интерес, тъй като е твърде релефен и е носител на динамиката на музикалното развитие. По отношение на художествената образност на пианото се наблюдава стремеж към обогатяване на звуковата палитра със средствата на разширеното тонално хармонично мислене, с умело боравене с богатите възможности на хроматизмите и с разнообразието от мелодични, ритмични и хармонични (акордови) структури.

За характерните еднотипни мелодични и ритмични движения в хармоничния пласт на клавирния съпровод, авторът, д-р Кротева удачно заменя широко използвания термин „фигурации“ с използване на думата „структури“. От терминологична гледна точка това изясняване има приносен характер.

Анализът на клавирния фактурен пласт доказва използването на различен композиторски подход към ролята на съпровода от гледна точка на неговите художествени функции. В същото време д-р Кротева констатира сходни музикални признаци и явления в акомпаниращите фактурни пластове. Според нея – подборът на подходящи начини на работа през различните етапи на репетиционния процес с певческия състав и самото концертно реализиране на творбата в цялостен вид са пряка зависимост от уточняването на вида клавирен съпровод.

Научното изследване има приносен характер и при формулирането на различните видове клавирен съпровод, чиито характерни белези и интерпретационни подходи са изяснени в редица други публикации на д-р Кротева.

8. За някои особености на клавирния акомпанимент в песенното творчество на композитора Филип Павлов. –В: *Традиции, посоки, предизвикателства, Т.1., Сб. с докл. от Юбилейна, национална, научна конференция с международно участие, Смолян: Университетско издателство на ПУ „П. Хилендарски“, 2013, (301-309), ISBN978-954-8767-41-5, COBISS.BG-ID – 1255917028.*

https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/filiali/smolian/dokumenti/Vol_I_Humanities.pdf

Композиционния стил в творчеството на професор Филип Павлов пряко кореспондира със съвременните течения в музиката. Авторът е неизчерпаем източник на композиционни похвати и идеи. В същото време той признава, че разбирането за съвременна авторска музика не би трябвало да изключва употребата на тонална музика, чиито възможности съвсем не са изчерпани.

Освен композитор, Филип Павлов е концертиращ пианист, преподавател по пиано и по музикално-теоретични дисциплини в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград. Неговият сборник „Детски песни и игри за пиано“ е адресиран към професионалната реализация на студентите, обучаващи се като музикални педагози. Произведенията са 29 на брой и са една малка част от песенното творчество на Филип Павлов.

Сборникът „Детски песни и игри за пиано“, композирани от професор Филип Павлов за първи път е обект на научно изследване. Именно с този теоретичен материал, д-р Николина Кротева поставя началото на поредица от изследвания на вокални и хорови произведения, композирани от професор Павлов. Във фокуса на разработката са индивидуалните характеристики на клавирния фактурен пласт на всяка вокална творба. От своята позиция – на пианист-аккомпанятор, д-р Кротева анализира индивидуалния композиторски почерк на клавирния съпровод в разглежданите произведения. Тя се стреми да уточни характеристиките и реализацията на различните композиционни подходи към фактурния пласт на пианото. В разработката се уточнява, че песните са композирани за изпълнение от вокален състав със съпровод на пиано и отделянето на клавирния аккомпанимент е само условно и схематично.

Като следва идеята за единното цяло на инструменталната и вокалните партии, авторът на доклада, д-р Кротева провежда теоретичен анализ на взаимоотношенията между вокалната и клавирната партии. В тази разработка тя си позволява да апробира своите идеи за взаимно допълване и доизясняване на музикалната мисъл с различни композиционни средства. Изводите за видовете клавирна фактура и художествените функции на клавирния пласт са новост в музиковедско-изследователската литература. Обобщавайки различни фактори, д-р Кротева представя пред научната общност – практическото приложение на нейния принос при определянето на основните видове клавирен съпровод на вокалните творби: субординиран, синтетичен и органичен вид.

След проведен анализ на песните от сборника „Детски песни и игри за пиано“ д-р Кротева извежда определени констатации по отношение на вокалните линии и изпълнителския състав. В края на разработката тя обобщава, че във вокалните творби с клавирен съпровод на композитора Филип Павлов инструменталната и вокалните партии са свързани помежду си в единно цяло.

II. ПЕДАГОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ В МУЗИКАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

9. Kroteva, N. and Tsvetanka Popova. (2018), *New educational paradigm and state standards music education in elementary school.* –In: INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Vol.28.No.3, (1043-1051), IKM – Skopje, *Импакт фактор: 1,322*

(Новата образователна парадигма и държавните стандарти за обучение по музика в начален етап) <file:///C:/Users/user/Downloads/170-Article%20Text-1017-1-10-20190705.pdf>

Всяко обществено преустройство поставя нови концептуални претенции по отношение на философията на образователната системи. Това е една от главните причини, отговорна за появата на всяка следваща образователна промяна. Статията е резултат от съвместната научна работа на д-р Николина Кротева и Цветанка Попова – редовен докторант в катедра „Музика“. Целта на това изследване е да се разгледат новите държавни образователни стандарти (ДОС) по отношение на съдържанието на учебните програми по музика, които бяха наложени от Закона за предучилищно и училищно образование одобрен от МОН (Министерство на образованието и науката), влязъл в сила от 01.08.2016 година. Проследява се една от основните причини за създаване на този закон – необходимостта от подходяща и адекватна образователна среда, в която да се насърчава индивидуалното развитие на всяка личност, като се използват привлекателни форми на обучение.

Авторите анализират новоприетите ДОС за учебните програми по музика, за всеки клас на началното образование. Предварително заложеното разнообразие от учебници с различни авторски колективи наложи осъществяването на един подробен преглед. Направените изводи са принос от методическа и педагогическа гледна точка. След проведенният анализ на съдържанието на учебните програми по музика в начален етап е установена тяхната пригодност към новите положителни идеи и тенденции в музикалнообразователния процес. Авторите – д-р Кротева и докторант Попова констатираат, че музикалните дейности, конструиращи урочната единица са съобразени с възрастовите умения на учениците да възприемат музика и натрупаният им слухов опит.

Включените области на компетентности в ДОС са неразривно свързани с конкретни изисквания за учебните програми и учебното съдържание по музика. Те от своя страна кореспондират със съответните основни музикални дейности за всеки етап на обучение. Държавните образователни стандарти предполагат усвояването на различни общи и специфични компетентности, които се очакват като резултат от обучението. Целите, които си поставя ДОС са: на обучението по музика да се гледа не като изолиран процес, а с помощта на различни средства и методи да се предоставят креативни възможности на учениците за естетическо преживяване и емоции.

Новост са направените изводи за музикалнообразователния процес. В него се залага на условия за по-ефективно развитие на музикалните способности, като действаща сила за емоционално общуване с музиката и реализация на музикалните дейности. В този процес е отделено и специално място на ролята на учителя, който да ръководи в правилната посока своите ученици и ненаатрапчиво да им дава възможност да бъдат творците на новото време.

10. Компетентностния подход в съвременното образователно пространство. –В: *Изкуствата и културата като ресурс за постигане на общество с икономика на знанието, по проект BG051PO001– 3.1.07-0028, София: Авангард Прима, 2015, (132-143), ISBN 978-619-160-473-9.*

Високо конкурентния пазар на труда в рамките на Европейския съюз постави нови условия пред образованието в световен мащаб. Динамичната глобална икономика, ръста на технологиите, иновациите, културата и информацията, растящата мобилност на хората са предизвикателства, които формират все по-нови и нови изисквания относно квалификацията на завършилите студенти и поставят важни задачи пред образователната система. Съвременните реалности в българското образование предявяват използване на нови подходи в обучението, нови методи в организацията на учебно-възпитателния процес.

В резултат на търсене на общите допирни точки между работодателите и образователните институции, във Факултета по изкуства се разработи и осъществи научен проект: *BG051PO001–3.1.07-0028 Изкуствата и културата като ресурс за постигане на общество с икономика на знанието /Създаване/актуализиране на учебните планове и програми в специалностите от Факултета по изкуствата към ЮЗУ „Неофит Рилски“*, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, 2013 – 2015 година, с ръководител доц. д-р М. Вълкова.

Като Експерт в научния проект, д-р Николина Кротева констатира, че не е достатъчно да се променят и актуализират: организацията на учебния процес, учебното съдържание, съвременните форми на обучение и методите за оценяване. За да се осигури новата визия на образованието и да се удовлетворят новите потребности на обществото трябва да се насочат усилията към формиране на специфични, нови и разнообразни професионални компетентности на бъдещите учители.

Идеята за компетентностния подход и възможното негово приложение в съвременната образователна теория и практика на университетския преподавател е отдавна актуален. За съжаление в България той навлиза в педагогическото пространство по-скоро по нормативно-административен път – чрез Държавните образователни изисквания, с което очакваната модернизация на образованието и повишаването на неговото качество се забавят.

Въпреки твърденията на редица автори, че компетентностния подход е основополагащ за съвременната образователна система, д-р Кротева констатира съществуващата разноплановост и разнообразие в тълкуването на понятията „компетентност“ и „компетенция“, както в теоретичен, така и в практически план. Обзорът на литературата по въпросите на дадената тема доказва съществуването на пъстра палитра от дефиниции, концепции, анализи и класификации на двете двойки понятия.

В своето научно изследване д-р Кротева разглежда двата термина като психолого-педагогически категории като се обръща специално внимание на компетенциите на обучаваните музикални педагози, получаването на нови професионални знания, умения и повишаването на тяхната професионална квалификация. Поставя се основен акцент върху необходимостта от ценностна промяна в обучението: от механичното възпроизвеждане на знания към творческото им осмисляне и практическото им прилагане. Особено важна е стъпката към ранното откриване и грижа за таланта.

Авторът счита, че с прилагането на алтернативни и гъвкави модели на обучение в музикалното и педагогическо образование, които да отговорят на съвременните изисквания, ще се осигури онази динамична връзка на специализираните образователни институции с пазара на образователни услуги. В статията обосновава тезата, че именно тези промени в нагласите ще бъдат основа за съвременните стратегии за професионална подготовка на бъдещите учители. Като бъдат заложените възможности за формиране на култура на учене и мотивация за самостоятелно учене през целия живот ще се гарантира постигане на съответствие между изискванията на работодателите, нарасналата потребност от актуализиране на ключовите компетентности на студентите и предлаганото професионално музикално обучение.

11. Някои мисли относно традиционното и иновационното обучение на бъдещите музикални педагози по дисциплината „Четене и свирене на партитури“. –В: *Дни на науката 2012: Сб. с докл. от „XVI-ти Майски*

четения“, с международно участие, Велико Търново: „Фабер“, 2013, (245-251), ISSN 1314-2283, COBISS. BG-ID – 1255988964.

В разработката д-р Кротева анализира съдържанието на учебния курс „Четене на партитури“, който от дълги години е включен като задължителен във всички Висши училища по музика. Тя обръща специално внимание на дисциплината в ЮЗУ „Н.Рилски“ – Благоевград, тъй като има възможност да води тези часове в специалност „Педагогика на обучението по музика“ (ПОМ).

Авторът, д-р Кротева споделя някои свои идеи относно необходимостта от адаптация на учебното съдържание. Поставя въпроси относно традиционната теория и практика на учебно методическия комплекс, специфичните практически умения и сръчности, които би трябвало да усвоят студентите след края на учебния курс, и новите реалности в обучението на бъдещите музикални педагози. Всички констатации произтичат от педагогическият опит на д-р Кротева и се апробират за първи път.

По дисциплината „Четене и свирене на партитури“ е предвидено за един час да се обучават двама студенти. Практическата насоченост на часовете позволява използването на различни интерактивни форми на обучение. По този начин в учебния процес се стимулират партньорските взаимоотношения, взаимодействие, сътрудничество и комуникация между двамата обучаеми.

Апробирането на идеите за междуличностно взаимодействие и взаимовлияние между студентите в процеса на тяхното обучение по „Четене и свирене на партитури“ се прави за първи път. Отчита се промяната на индивидуалното поведение на обучаемите. До момента теоретичната материя е отблъсквала студентите и те са отказвали да посещават занятията редовно. Създадената по нов начин емоционална атмосфера на обучение е довела до повишен интерес у студентите към дисциплината и до желание за активно участие в анализирането и разрешаването на предложените партитурни упражнения.

12. Свирене „a prima vista“ – една основна компетенция за пианиста на хоров състав. –В: Млад научен форум за музика и танц, Т.7., Сб. с докл. от VII-ма научна конференция за докторанти, с международно участие, София, Издателство на НБУ, 2013, ISSN 1313-342X.

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-sedmata-nauchna-konfepenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhhdunarodno-uchastie-kn-7-09-10-06-2012>

Богатата музикално-теоретична и практическа клавирна подготовка на пианиста като изпълнител е непрекъснат и многостранен процес. Този процес се базира на развитието на неговия потенциал чрез овладяване на многообразни изпълнителски и интерпретационни умения и сръчности, усвояване на широка гама от подходящи начини на звукоизвличане, усъвършенстване способността да разчита бързо различни видове клавирна фактура със заложените в нея стилови и композиционни особености, придобиване на широка репертоарна осведоменост, натрупване на музикално-педагогически знания и умения.

В процеса на усвояване и упражняване на дадена професия, се формират специфични умения, сръчности и навици за нейното изпълнение. Свиренето „a prima vista“ на партитури намира изключително приложение в разностранните дейности, които изпълнява пианистът на хорови състави.

Авторът на изследването, д-р Николина Кротева прави преглед на съществуващите разработки и известни подходи, посветени на начините на запознаване, усвояване и възпроизвеждане на непознат нотен текст. Особено актуални са идеите да се обвърже свиренето „*a prima vista*“ с утвърдили се вече в педагогическата практика компетентностен подход. Като се обобщават предпоставките за овладяване на специфичната компетенция – свирене „*a prima vista*“, се изяснява нейната характеристика, структура и параметри. Важно значение има представянето и изясняването на полето на проявление и развитие на професионалната компетенция в конкретната професионална дейност. Новост са заключенията по отношение на свойствата на разгледаната компетенция, които до голяма степен се определят от музикалните способности, пианистичната подготовка, и професионално-личностните качества и умения на пианиста на хоров състав.

Новите формулировки на д-р Кротева по отношение на практическата работа на пианиста с хорови състави, и по-конкретно за специфичната компетенция свирене „*a prima vista*“, начините за нейното усвояване и различните подходи при запознаването и възпроизвеждането на непознат нотен текст се апробират за първи път в музикално-теоретичното пространство.

Основополагащ е изводът с положителен знак, който прави д-р Кротева: изявата на компетенцията свирене „*a prima vista*“ е в пряка зависимост от съотношението – техническа трудност на непознатия музикален текст и степен на владееене на инструмента от пианиста. Освен това компетенцията се определя от съзнателните и целенасочени действия, които обединяват в себе си редица елементи от индивидуалната психомоторика.

13. Специфични професионални компетенции, необходими на пианистите в практическата им дейност с хорови състави. –В: *Млад научен форум за музика и танц, Т.6., Сб. с докл. от VI-та научна конференция за докторанти, с международно участие, София: НБУ, 2012, ISSN 1313-342X.*

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-shestata-naucha-konferenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhdunarodno-uchastie-kn-6-28-29-05-2011>

Един от начините за изява и професионална реализация на младите музиканти, завършили висше музикално образование със специалност „пиано“ е корепетиторската и акомпанияторска дейност с различни хорови формации. Започвайки работа като „пианист на хоров колектив“ те имат представа само от теоретичните постановки на дейността.

Всяка професия има своя структура и определени изисквания към личността – да притежава съответни способности и специфична подготовка, необходими за осъществяване на определени дейности. Специалистът, който извършва тези дейности има свой психопрофесионален облик. Психопрофесиограмата представлява синтез от общите и специфични особености на една професионална дейност.

Изследването на професионалната дейност на пианиста при работата му с хоров колектив, предполага предварително да се уточнят определените личностни психически компоненти, които професията изисква, и които в една или друга степен структурират конкретните за дейността умения и компетенции. В съответствие с концепцията за специализирано обучение се формулират, анализират, структурират и обобщават

специфичните професионални компетенции от областта на клавирния съпровод на хорови формации.

Предложени са две авторски графични изображения. От тях проличава ясно сложността на състава и структурата на професионалните компетенции като съвкупност от личностни качества, необходими за функциониране на конкретната дейност.

В заключение, д-р Кротева обобщава, че в своята практическа работа с хорови състави, пианистът извършва многопосочна дейност в няколко сфери – хормайсторска, корепетиторска и акомпанияторска. Новост са анализите и апробацията, които прави д-р Кротева за тези сфери на практическа работа на пианиста на хоров състав. Те са в пряка зависимост от ситуационния момент и до голяма степен определят конкретните дейности които, пианистът ще изпълнява.

14. Практиката на транспониране и нейното приложение в работата на пианистите-корепетитори и акомпаниятори. –В: „Хоровото изкуство – проблеми, достижения, тенденции“, Сб. с докл. от Международна научна конференция, включена в VII-ми Международен фестивал „Среца на студентските хорове“ – АУБ, Благоевград, „Болид-инс“ ЕООД, 2011, (32-39), ISBN 978-954-394-015-8.

Практиката на пианистите, съпровождащи певци изобилства със случаи, в които им се е налагало бързо да реагират и да транспонират клавирната партия. Поради причини от различно естество – умора, заболяване или моментно гласово неразположение на високите партии от хоровия състав, диригентът може да поиска да промени тоналността на изпълняваната творба в последния момент преди излизане на концертния подиум.

В тази разработка д-р Николина Кротева се спира на овладяването на уменията – да се свири в тоналности различни от оригиналния партитурен запис, т.е. практиката на транспониране и нейното приложение във вокалната работа. Направен е преглед на съществуващите теоретични разработки, известни методи и подходи, посветени на начините за транспониране. Отделено е място на свиренето и транспонирането на хоровата партитура с репетиционна цел. Подчертани са проблемите и неудобствата, свързани с многоредната хорова фактура, която е трудна за изпълнение на пиано, и произтичащите от това технически и апликатурни изпитания за пианиста. Обобщават се предпоставките за овладяване на компетенцията свирене и транспониране.

Новост в разработката са особено полезните практически съвети, които дава д-р Кротева по отношение на овладяването на транспонирането. Тези напътствия са емпирично изведени от нейният личен сценичен опит като пианист на много и различни изпълнители, и хорови формации. След всичко казано, д-р Николина Кротева обобщава, че усвояването на компетенцията за транспониране би трябвало да бъде приоритет в клавирното обучение.

15. Общ преглед на музикално-теоретичната литература по въпроса за ролята на пианиста като акомпаниятор. –В: Млад научен форум за музика и танц, Т.5., Сб. с докл. от V-та научна конференция за докторанти, с международно участие, София: НБУ, 2011, (105-118), ISSN 1313-342X.

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-petata-nauchna-konferenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhdunarodno-uchastie-kn-5-17-18-04-2010>

В изследването се представят голям брой публикации, посветени на многоликата професия на акомпаниращия пианист. Историческият преглед на изданията и изследванията се прави по хронологичен път. Отделено е място на разработки, методически търсения, анализи и статии, които отделят място за камерно-ансамбловото музициране и ролята на пианиста в тях. Представени са имената на такива блестящи пианисти-аккомпанятори като: Конрад Бос, Джералд Мур, Кърт Адлер, Евгений Шендерович, Важа Чачава и много други.

След проучването на издирената теоретична литература д-р Кротева твърди, че в голяма част от източниците се разглеждат ансамбловите взаимоотношения между певец и пианист, но тематиката посветена на специфичната дейност на пианиста с хорови състави не е достатъчно разработена.

Новост представяват изводите, които прави д-р Кротева по отношение на българските издания. Тя отбелязва, че първи път в българско методическо ръководство се среща раздел „Работа на пианиста–аккомпанятор с хорови състави“, но той е изключително кратък по обем – от 6 страници. Освен това, този раздел има само информативна роля, тъй като твърде механично преповтаря всеизвестна информация от учебниците по хорознание. Следователно, ползите няма да бъдат в услуга на пианиста на хоров състав.

За първи път в тази разработка д-р Кротева установява, че въпреки изобилието от публикации за клавирен аккомпанимент, специфични пианистични умения и различни аспекти на аккомпаняторската работа, към настоящия момент не се среща музикално–теоретичен източник, който изчерпателно и системно да разглежда същността и спецификата на работата на пианиста като аккомпанятор, сферите на професионална изява, а така също и методически да опише специфичните умения и компетенции, необходими за извършването на този вид съпровождаща дейност.

Не бива да се пренебрегва фактът, че след появата на тази публикация в българското научно пространство се активизираха и други изследователи. Появиха се различни материали, посветени на камерно-ансамбловото музициране и ролята на пианиста в тези формации.

III. МУЗИКАЛНОТО ИЗКУСТВО В ТЕРАПЕВТИЧНИЯ ПРОЦЕС.

16. Хоровое пение в коррекционной работе. –В: Музыкалотерапия в музыкальном образовании – Терапия искусством в художественном образовании, Сборник статей /сост. и науч. ред. проф. Ал. Ключев/, Санкт-Петербург: Издательство „Алетей“, 2018, (163-169), ISBN 978-5-907115-32-3.

<https://www.moscowbooks.ru/book/966400/>

<https://www.litres.ru/raznoe/muzykoterapiya-v-muzykalnom-obrazovanii-terapiya-iskusstvo-42618803/>

В системата на възпитанието, образованието и здравеопазването в България много голямо място се отделя на участието на подрастващите в различни видове спортни дейности. Напоследък се засилва интересът и към оздравителните възможности, които предоставят творческите занимания с различни видове изкуства. Въпреки това,

въпросите за начините и методиката на прилагане на хорово пеене като профилактика на редица заболявания все още остават неизяснени.

Фактите описани в настоящото изследване са на базата на музикално-педагогическа практика и опит на д-р Николина Кротева като хормайстор, помощник-диригент и пианист на Градски детски хор при Читалище „Никола Вапцаров – 1866“ Благоевград (ГДХ). През годините, в хоровата школа на ГДХ са участвали деца и младежи с различни здравословни и образователни потребности – хиперактивни, с различни аномалии на плавността на речевия поток и артикулационни проблеми, с инвалиден дефект и незрящи по рождение. Част от резултатите и добрите практики на интегриране д-р Кротева е представяла и на други научни форуми.

В научната разработка д-р Николина Кротева анализира голяма част от изследванията, свързани с логопедичната ритмика. Нейното лично мнение е, че в тези материали се споменава за използването на хоровото пеене като придружаваща терапия при деца с леки артикулационни проблеми и нарушения в плавността на речта. Но за съжаление, под хорово изпълнение специалистите-логопеди имат предвид едновременно пеене в група, а не участие в хоров колектив с художествени цели и амбиции.

В този материал д-р Кротева сигнализира за един тревожен факт – все повече се увеличава числото на новоприетите хористи в ГДХ, които в процеса на говорене имат неправилно произношение на един или повече звукове. Задълбочаването на специфичните нарушения в артикулацията и фонетиката могат значително да затруднят социалното общуване и личностната реализация на тези деца.

Особено ценен е споделяният педагогически опит и съветите, които д-р Кротева си позволява да даде по отношение на песенния репертоар: вокалните линии в мелодичната структура на песента да са запомнящи се и не много дълги; думите и звуците да са свързани и да преливат една към друга; да няма много паузи, тъй като те биха се превърнали в препятствие пред детето; в поетичния текст не бива да изобилства с нови или рядко използвани думи със сложна конструкция, многосрични или съдържащи струпани съгласни.

Личните констатации на д-р Кротева са, че децата, които имат говорни аномалии са надарени с изключителна музикалност. Затова нейните препоръки са: пеенето в хорови състави да се използва като ефективен метод в корекционната работа с младежи с неправилна продукция на говорни звукове от различни фонемни групи. Споделяните резултати са обнадеждаващи – чрез пеенето в хорови формации голяма част от хористите успяват постепенно да преодолеят специфичните нарушения в учленяването на говорните звукове и темпа на речта, развиват добри умения за правилно изразяване на родния език, ясна дикция и артикулационно поведение.

17. За хоровото пеене и неговото значение за цялостното развитие на подрастващите. –В: *Съвременното студентско и младежко хорово изкуство – проблеми, достижения, тенденции*, Сб. с докл. от *Международна научна конференция, включена в VIII-ми Международен фестивал „Среща на студентските хорове“ – АУБ, Благоевград: „Болидинс“ ЕООД, 2013, (21-32), ISBN 978-954-394-015-8.*

Наложена фундаментална промяна на обществените отношения в България през последните две десетилетия доведе до бързи и необратими разрушителни процеси във всички области на познанието. Вследствие на съвременните негативни процеси в образователната ни система постепенно интереса на младите хора към музикалното

обучение се измести към по-атраaktivни специалности, като: компютърни, правни и икономически. Намаляването на училищните бюджети доведе до прекратяване на дейността на училищните хорове. Един от основните музикално-образователни и естетически фактори за формирането на пълноценни и хармонични личности беше „ампутиран“ като ненужен.

Закриването на училищните и детски хорове допринесе за „застаряването“ на останалите хорови състави. По този начин се прекъсна създадената естествена, биологична връзка на приемственост между хоровите формации.

В такава неблагоприятна обществена среда, като резултат на протест срещу всичко по-горе изказано, в 2003 година се сформира Градски детски хор при Читалище „Н.Вапцаров – 1866“. Още от самото начало пред художествените ръководители на състава се очерта нелеката задача да се възстанови музикалната практика на детското хорово пеене и тя да заеме своето достойно място сред другите извънучилищни дейности. Не бива да се забравя, че: футболът, чуждите езици, гимнастиката, танците, балета, са сред предпочитаните извънкласни форми на работа с подрастващите. По своята характеристика те са доста по-атраaktivни дейности и успешно рекламирани по медиите.

Мисията по възраждането на детското хорово пеене бе утежнена и от факта, че освен вокално-постановъчна работа с подрастващите певци, бе необходима и културно-образователна работа сред техните родители. Вече десет години на художественото ръководство на Градски детски хор се налага да се бори с пренебрежителното отношение на обществото към пеенето в хор, поради недостатъчното познаване на този вид музикална дейност. Не са редки случаите, в които се налага да се изтъкват предимствата на хоровата дейност и да се информират възрастните за ползите от този вид занимания. Оказва се, че родителите на хористите освен, че са свидетели на глобалните промени в образователната ни система, са и преки участници във всички несполучливи експерименти, един от които е да не се пее в българското училище.

Все повече се правят проучвания относно житейската реализация на младите хора и факторите от детството, които оказват влияние за успешната им кариера. Сравнителните резултати са в полза на тези, които са получавали някакво музикално обучение в детството си. Въпросите, които д-р Николина Кротева си поставя за изясняване в настоящия материал са: Как пеенето в хоров състав може да повлияе върху духовното развитие и интелектуалното усъвършенстване на децата? Защо родителите трябва да поощряват заниманията с музика и с хорово изкуство?

В резултат на дългогодишната целенасочена работа с хористи д-р Кротева наблюдава някои положителни тенденции по отношение на развитието: на добър музикален слух; на интонационна стабилност; усет за чисто интониране на отделния хорист; подобряване на координацията на гласа със слуха; развитието на певческия диапазон и не на последно място правилно отношение на певеца към балансираното и красиво цялостно звучене на хоровия състав. Участието на подрастващите в хорови състави насърчава младите певци към любознателност, творчество и самочувствие. Огромно влияние оказва върху моделирането на техния естетически вкус. Положителен резултат от хоровите занимания в детството е развитието на паметовите заложи, емоционалната сфера и интелектуалното развитие на детето.

Занятията с хорово изкуство културно обогатяват детската индивидуалност и се създават условия за изява на артистичните заложи. Детето като хорист много по-плавно се вписва и социализира в общия колектив. Музиката помага за развитието на самочувствието на децата. В хоровия колектив успешно биха могли да се интегрират и учат и деца със специални образователни потребности.

Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на Психологията, които не са от показател Г. 9.

18. Пеенето в хорови състави – възможност за корекционно въздействие при деца с нарушена плавност на речта. –В: *Психология – теория и практика, Сб. с докл. от IX-та Национална научно-практическа конференция по Психология, Ч. 1., Варна: Издателство „Психоанализа“ ЕООД, 2015, (160-178), ISSN 2367-508X, COBISS.BG-ID – 1274082788.*

С този материал д-р Николина Кротева продължава да споделя своя педагогически опит с деца с различни здравословни и образователни потребности. В изследването се изтъкват ползите от приложението на хоровото пеене като корекционно-педагогически механизъм за преодоляване на някои комуникативни нарушения в детска възраст.

Преди да разгледа по какъв начин участието в хоров състав може да съпътства едно логопедично въздействие, д-р Кротева се спира на проблема за нарушението на плавността на речевия поток. В своя материал тя цитира статии на водещи учени в тази област, според които – нарушенията на естествения поток на речта се характеризират с различни форми на физиологично смущение на естествения темп, ритъм и плавност на речта. Разбира се, д-р Николина Кротева не се задълбочава в обстояните терминологични определения, разнообразна симптоматика и множество класификации на нарушенията на говора, тъй като счита, че тези въпроси са обект на литературата, свързана с проблемите на логопедията.

В изложението се налага уточнението, че настоящите констатации ще се отнасят само за деца с нарушена плавност на речта, при която липсват органични поражения в речевите механизми на централната и периферна нервна система. В някои класификации, според етиологични признаци, този вид нарушения на естествения словесен поток се определя още като функционално заекване.

Авторът на разработката се спира на правилните дихателни навици, които са свързващото звено между говор и пеене. Чрез участието в певчески състав децата могат да моделират представи за различните видове певчески атаки: твърда и мека.

Приносен момент в разработката са полезните практически съвети по отношение на степента на сложност на поетичния текст на избраната песен. Художественото слово в песенния репертоар трябва да бъде съобразено с възрастта на певците и да отговаря на техния речников запас. Текстовете на песните не бива да изобилстват с нови думи със сложна конструкция, многосрични или съдържащи струпани съгласни. Словесният текст трябва да бъде с повече гласни и звучни съгласни, тъй като беззвучните накъсват вокалната линия и пречат на правилното звукообразуване. Тези обобщения са новост за изследванията по тази тематика.

От гледна точка на езиковото и комуникативно развитие, детето се приобщава към певчески колектив, който е различен от класа, в който то учи. Всичко това има ключово значение и улеснява бъдещото комуникативно и социално вграждане на заекващото дете в различни екипи и колективи.

В заключение, д-р Кротева препоръчва пеенето в хоров състав да бъде една допълваща терапевтична дейност едновременно с корекционно-логопедичната работа и психотерапевтичното повлияване. По този начин ще може да се гарантира положителна прогноза и добри резултати в процеса на преодоляването на проблема.

19. Участие на хиперактивни деца в певчески състави. –В: *Психология – теория и практика, Сб. с докл. от VIII-ма Национална научно-практическа конференция по Психология, Варна: Издателство „Псидо“ ЕООД, 2014, (74-83), ISSN 2367-508X, COBISS.BG-ID – 1278689764.*

В своята педагогическа практика на помощник диригент, вокален педагог и пианист на Градски детски хор при Читалище „Никола Вапцаров – 1866“ – Благоевград, д-р Николина Кротева се сблъсква с проблеми от различно естество. Тя е работила с хористи с различни здравословни и образователни потребности – с инвалиден дефект, незрящи по рождение, със заекване и с други логопедични проблеми. Репетиционния процес в певческите формации налага спазването на определени правила, с които всички трябва да се съобразяват. Освен това смяната на различните дейности изисква пренасочване на вниманието на певците към различни елементи от музикалния процес. Именно тогава се открояват децата със синдрома на хиперактивност.

Въпросите, които д-р Николина Кротева поставя за изясняване в настоящия доклад са: Как пеенето в хоров състав може да повлияе върху духовното развитие и интелектуалното усъвършенстване на хиперактивните деца? Защо родителите на тези деца трябва да поощряват заниманията им с музика и с хорово изкуство?

Авторът на материала предлага един нов поглед към поведенческите прояви на децата със синдром на хиперактивност. Текстът е конструиран въз основа на личните наблюдения на д-р Кротева над поведението на „по-особените деца“, които са били хористи през годините в Градски детски хор при Читалище „Никола Вапцаров – 1866“ – Благоевград. За първи път д-р Николина Кротева представя пред професионални среди проблемът за възможното участие на хиперактивни деца като хористи в художествено-творчески колективи.

В основното изложение д-р Кротева обобщава известни от специализираната литература възрастови и поведенчески индикатори, с които се характеризира хиперактивността при децата: повишена и неконтролируема активност, безпокойство, нарушено внимание и нежелание за концентрация. Авторът на текста коректно уточнява, че не бива хиперактивността да се смесва с естествените за децата в тази възраст: палавост, непослушание и разсеяност.

В резултат на своята практическа работа с ГДХ, д-р Кротева констатира със съжаление, че повечето от по-леките прояви на хиперактивност не са официално регистрирани. Често родителите на тези деца не признават проблема в този му вид, като считат децата си за по-палави и непослушни от останалите.

Принос в изследването е описанието на психолого-педагогическите условия и начините на работа с различните формации на Градски детски хор при Читалище „Никола Вапцаров – 1866“ – Благоевград (ГДХ). В края на разработката, д-р Кротева представя за първи път пред специализирана аудитория своите изводи за положителните аспекти, които има певческото изкуство за хиперактивните деца. Пеенето, вокалните занимания и участието в певчески състави влияе на здравето на детето, на неговия позитивен поглед на живота, дава му възможност да постигне успех във всяка ситуация и да се изгради като пълноценен човек. Затова вокалното обучение задължително трябва да присъства в творческите занимания на децата с прояви на хиперактивност!

(Показател Г. 9. Студии, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата)

○ **Особености на клавирния акомпанимент в някои хорови произведения със съпровод на Николай Стойков.** // Стойков, Н. Студии, статии, интервюта, Пловдив: АМТИИ, 2014, (70-81), ISBN: 978-954-2963-06-6.

В своите хорови произведения с клавирен съпровод, Николай Стойков използва богатите изразни възможности на музикалния фолклор, и посредством пианото показва неговата самобитна красота в друг аспект. В клавирната фактура често се срещат новаторски композиционни решения. Композиторът насочва своите опити в областта на обогатяването на музиката със звукови ефекти, получени чрез използването на различните темброви възможности на пианото.

Освен, че притежава художествени достойнства, съпроводът има и известна самостоятелност в рамките на музикалната изразност. Получава се нова музикална сплав, чиито съставни елементи са органично споени и преосмислени. Прави впечатление оригиналният начин на трактовка на специфичния език на българската песен и нейната мелодична интерпретация. Ясно са констатирани развитието на мелодиката с нейните опорни точки, съответни спадове и кулминации. Композиторът използва сложното изкуство за орнаментиране, импровизиране и звукоизвличане.

Често появата на съпровода е мотивирана от желанието на композитора да обогати вокалната звучност на хоровите партии с качествено различния инструментален тембър на пианото. Произведения, в които съзнателно е търсен звуковия ефект на струните на рояла чрез нови похвати и различни видове звукоизвличане, като в същото време цялата клавирна партия се провежда върху клавиатурата са творбите: „Тю, брей“ и „Йово, ле!“. Прави впечатление, че клавирен съпровод е единствено за тембров и динамичен цвят. В случая – функцията на пианото е да придаде допълнителен звуков колорит на творбата и да послужи за хармонична основа на хоровия състав. В клавирните съпроводи на разглежданите творби се усеща уникалната сугестивност на звука, неговата космичност и езотеричност, постигната с много фино динамично натрупване и чрез темброво обогатяване с хармонически обертонове в пианото.

В „Зима“ (из „Годишните времена“) клавирната партия е значително усложнена и в рамките на художественото цяло носи свое собствено тематично и смислово развитие. Постепенно изпълнението на клавирния акомпанимент се пренася от клавиатурата изцяло върху струните на пианото и обратно.

В хоровите произведения на Николай Стойков проличава майсторството на композитора като оригинален оркестратор чрез езика на пианото. Всички негови търсения са насочени към едно по-ново темброво и фактурно прочитане на музикалната материя откъм езика на нашето съвремие. Често обогатява хоровата звукова палитра чрез използването и на други инструменти, особено предпочитание демонстрира към ударните („Ала-бала-ница”, Дивертименто № 1 за детски хор и ударни инструменти, оп. 18, „20 песни за детски хор, пиано и ударни инструменти върху английски текстове”, оп. 65).

В „Особености на клавирния акомпанимент в някои хорови произведения със съпровод на Николай Стойков“ д-р Кротева анализира за първи път редица хорови произведения на един от утвърдените съвременни български композитори – академик Стойков. Това е първият материал, в който се представя разнообразна проблематика в съпровождащия фактурен пласт. Всички разсъждения, които д-р Кротева прави са от гледна точка на нейната практическа работа като пианист на хорови формации. До този момент обобщения от този род не са извеждани, което е основание за принос.

През 2011 година д-р Николина Кротева представя част от този материал пред колегите от Сдружението на Акомпанияторите към Съюза на българските музикални и

танцови дейци. Лично академик Николай Стойков пожелава да включи разработката в раздел „Студии“ на своето издание на Студии, статии, интервюта, кн. 1. Това може да се счита за признание и от самия композитор!

○ *За хорово-композиторския стил на Николай Стойков* // Стойков, Н. Студии, статии, интервюта, кн. 2., Пловдив: Принт център „Зебра“, 2018, (37-52), ISBN 978-954-2963-39-4.

В последвалата втора книга на „Студии, статии, интервюта“, самият професор Николай Стойков избира да публикува обемното и изчерпателно изследване: „*За хорово-композиторския стил на Николай Стойков*“. В него д-р Кротева анализира композиционните похвати и стилови особености на цялостното хорово творчество на академик Стойков, което е новост в музикалните изследвания.

Около 60-те и началото на 70-те години на ХХ век Николай Стойков навлиза дълбоко в проблематиката на българската народна музика, която се превръща в многостранен източник на идеи. Осъзнавайки уникалността на българския автентичен фолклор и прякото му кореспондиране със съвременните течения в музиката, той усилено експериментира в търсене на своя композиционен стил.

Николай Стойков работи най-активно в областта на камерната и хоровата музика. Той става известен със своите творби „Калугерине црън гяволине“, „Урок по гъдулка“ и др. Както всеки съвременен композитор и Николай Стойков търси творческа свобода при формирането и изграждането на своя индивидуален стил. Една страна от неговият авторски почерк представя отношението му към фолклора. В народната музикална традиция композиторият намира неизчерпаем потенциал от мелодико-интонационни и ладово хармонични елементи.

Също така демонстрира приемственост към съществуващите от векове ладове, звукореди и маками. Неведнъж в свои изказвания Стойков подчетава своя стремеж да разкрива вътрешния свят на българската звукова мистерия и да създава национални по дух и звучене хорови песни.

В цялостното творчество на Стойков могат да се срещнат разнообразни принципи на цитиране на фолклорния оригинал. Как ще се осъществи неговото превъплъщение в музикалната структура зависи от характеристикната образност на източника и възможностите, които той притежава за полифонично изграждане, вариантено разработване и динамични контрасти.

Анализирайки фактурното оформяне на хоровите партитури могат да се очертаят две основни и взаимно допълващи се хармонични сфери. В първата – принципите на композиционното развитие до голяма степен се определят от изменчивата интонационна система на оригиналните източници като използването на диатоника произтича от натуралните ладове в българската народна музика. В тези случаи композиторият подхожда към фолклорните цитати с традиционни композиционни средства като успешно съчетава хомофонно-хармоничен с полифоничен тип изложение.

Когато иска да постигне напрежение и съгъстяване на звуковото пространство Стойков прибегва до втората хармонична сфера. За нея е характерна напрегнатата „дисонантна острота“ на хоровия вертикал.

Музикалните конструкции на композициите са с ясни пропорции. Съобразявайки се с възможностите на изпълнителския състав Стойков набляга повече на раздвижената хорова фактура. В търсене на колоритни нюанси той я обновява и обогатява непрекъснато с тембри и звукоизобразителни моменти.

При направеният анализ на хоровото творчество на Стойков може да се констатира различният композиторски подход към всяка една песен. Изборът на определен похват е отражение на конкретното съдържание, и е в зависимост от цялостния характер на произведението и търсеното внушение.

ХУДОЖЕСТВЕНОТВОРЧЕСКИ ПОСТИЖЕНИЯ СВЪРЗАНИ С ПРОФИЛА НА ОБЯВЕНИЯ КОНКУРС:

(Показател В. 5. Водеща (самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата)

○ **„Органова палитра IV“ (2019)**, Велин Илиев (орган) и Смесен хор на АУБ.

Участие като хормайстор и пианист на Смесен хор на Американски университет в България. София, Голяма зала „България“, 17.04.2019.

Този концерт е съвместен проект на Софийската филхармония и Американския университет в България. Всяка година, органистът на Софийска филхармония Велин Илиев изнася няколко концерта с органова музика от различни епохи. В календара за 2019, четвъртият органов концерт „Органова палитра“ бе в сътрудничество със Смесения хор на Американския университет.

На концерта бяха изпълнени композиции от Йохан Себастиан Бах, Цезар Франк, Едуард Елгар и Доменико Чимароза. Съвместно прозвучаха две творби от Цезар Франк: „Domine non secundum“ (за смесен хор и орган) и „Dextera Domine“ (за солисти, смесен хор и орган). Концертът завърши с мащабното произведение на Доменико Чимароза „Magnificat“ (версия за хор и орган).

<https://sofiaphilharmonic.com/event/органова-палитра-7/>

○ **„Клавирна музика за четири ръце“ (2014)**, Концерт, включен в рамките на „Spring Artfest AUBG March 29 – April 29, 2014 (,Пролетен фестивал на изкуствата в АУБ – 2014“).

Произведения, композирани за два рояла или за четири ръце от: Бетовен, Шуман, Равел, Рахманинов, Дебюси, Лютославски, Шостакович, в интерпретация на клавирно дуо: **Николина Кротева и Симона Генкова**. Аудитория на АУБ – Благоевград, 9.04.2014.

Клавирно дуо, Николина Кротева – Симона Генкова участва регулярно в различни концертни програми от 2010 година. За клавирните дуа е доста трудно осъществяването на концерти в Благоевград, тъй като няма подходящи зали с два инструмента.

След закупуването на роял от Американския университет за зала „Аудитория“ на АУБ се поражда идеята за този концерт. Новата придобивка за града бе демонстрирана от клавирното дуо със своите изпълнения на творби от: Лудвиг ван Бетовен, Роберт Шуман, Морис Равел, Клод Дебюси, Витолд Лютославски, Сергей Рахманинов. За финал на концерта прозвуча „Концертино за две пиана“, оп. 94 от Дмитрий Шостакович.

○ **„15 години Градски детски хор“ (2019)**.

Участие като диригент и вокален педагог на формация „Начинаещи“. Хормайстор и пианист на формации „Стажанти“ и „Концертен състав“. Благоевград, Читалище „Н. Вапцаров – 1866“, Голям салон, 31.05.2018.

(Показател Г. 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд)

○ **„Юбилейни тържества по отбелязването на 650 години Ягелонски университет – Краков, Полша“.**

Чествания и съвместни хорови концерти на: Смесен хор на АУБ, Благоевград (България) и Академичен хор на Ягелонски университет, Краков, (Полша).

Изпълнение на съвременна полска творба „*Regina Coeli*“ от Ромулд Твардовски.

Концерти: в Базилика „Сърце Иисусово“, Краков, (Полша), 19 октомври 2014 и в Катедрален храм „Св. Анна“, Краков, (Полша), 20 октомври 2014.

- *Wizyta Chóru mieszanego Uniwersytetu Amerykańskiego w Bułgarii.*

[http://www.almamater.uj.edu.pl/archiwum-](http://www.almamater.uj.edu.pl/archiwum-2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196)

[2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196](http://www.almamater.uj.edu.pl/archiwum-2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196)

- *Wspólne koncerty Chóru Mieszanego Uniwersytetu Amerykańskiego w Bułgarii oraz Chórów Akademickich UJ.*

[https://www.uj.edu.pl/wiadomosci/archiwum-foto-wideo/-](https://www.uj.edu.pl/wiadomosci/archiwum-foto-wideo/-journal_content/56_INSTANCE_s2jraYnlcx0O/10172/73001121)

[journal_content/56_INSTANCE_s2jraYnlcx0O/10172/73001121](https://www.uj.edu.pl/wiadomosci/archiwum-foto-wideo/-journal_content/56_INSTANCE_s2jraYnlcx0O/10172/73001121)

○ **Концерт на Академичните хорови формации на Американски университет в България, Благоевград (България) и Ягелонски университет, Краков (Полша).**

Съвместно изпълнение на съвременна полска творба „*Otcze nasz*“ от Ромулд Твардовски от: Краковски академичен мъжки хор, Женски академичен хор на Ягелонски университет, смесен хор Camerata Jagellonica, Краков (Полша) и Смесен хор на АУБ.

Концерт в Аула на „Блажени Якоб“, улица Францисканска, Краков, 24.11.2017.

- *Joint performance by the JU Academic Choir and Bulgarian artists.*

[https://en.uj.edu.pl/en_US/events-calendar/-](https://en.uj.edu.pl/en_US/events-calendar/-journal_content/56_INSTANCE_W9PnfTJce6oq/81541894/138242687)

[journal_content/56_INSTANCE_W9PnfTJce6oq/81541894/138242687](https://en.uj.edu.pl/en_US/events-calendar/-journal_content/56_INSTANCE_W9PnfTJce6oq/81541894/138242687)

- *Koncert Chórów Akademickich UJ.*

http://www.uj.edu.pl/wiadomosci/-journal_content/56_INSTANCE_d82IKZvhit4m/10172/138287221

○ **Световна премиера на „Pater noster“ на съвременния композитор Анатолий Кисельов (Русия).**

Съвместно изпълнение от Смесен хор на АУБ, (България) и Смесен хор „Viva voce“ от Училище по музика и пеене – Мюнхен, (Германия).

Два концерта: в Катедрала „Свето сърце Иисусово“, Аусбург, Германия, 20.04.2012 и Катедрала „Свети Максимилиан“, Мюнхен, Германия, 21.04.2012. Дирижира авторът Анатолий Кисельов (Русия).

https://www.kammerchor-vivavoce.de/wp-content/uploads/2012/02/PaterNoster_Booklet_6web.pdf

- *Kreffl, Michael. Pressemitteilung – Bulgarisch-deutsche Chorbegegnung*, 28.03.2012.

<https://www.kammerchor-vivavoce.de/blog/2012/03/28/567-pm-bulgarisch-deutsche-chorbegegnung/>

- *Osorio, Alexander Acosta. AUBG Choir sings in Munich and Augsburg// AUBG Daily*, 27.04.2012.

<http://aubgdaily.com/aubg-choir-sings-in-munich-and-augsburg/>
<https://www.youtube.com/watch?v=rKnKWWrAV1g>

○ **Тържествено отбелязване на 20 годишнината на АУБ в България. Първо изпълнение и студийен запис на „Alma Mater“ – химн на АУБ, текст и мелодия Джери ван дер Слайс.**

Аранжимент за хор и пиано – Христо Кротев; вариации за симфоничен оркестър и хор – Георги Арнаудов.

Концертно изпълнение в Народен театър „Иван Вазов“ – София, 03.10.2011.

Осъществяване на студийен запис и филм.

- **AUBG Anthem Premieres, Documentary Captures Historic Milestone.**

<https://www.aubg.edu/news/aubg-anthem-premieres-documentary-captures-historic-milestone-262>

<https://vimeo.com/36824415>

(Показател Г. 14. Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата)

○ **4th Budapest music Festival MRF, 28-30 June 2018, Hungary.**

Участие с Градски детски хор при Читалище „Н.Вапцаров – 1866“, Благоевград.

Първи фестивален концерт: Jozsef Attila Cultural Center Angyalföld, Будапеща, **Унгария**, 28.06.2018;

Втори фестивален концерт: Szent Istvan-Bazilika, Будапеща, **Унгария**, 29.06.2018.

○ **Клавирен съпровод на вокалния рецитал на д-р Жан-Мишел Лубо – САЩ (тенор).**

Зала „Еммелея“, Серес, **Гърция**, 18.05.2011.

○ **Художественотворчески проект „Да опознаем о. Корфу“.**

Концерт и документален запис на Градски детски хор при Читалище „Н.Вапцаров – 1866“, Благоевград.

Концертна зала на Йонийския университет, о. Корфу, **Гърция**, 07.06.2014.

○ **Първи международен хоров фестивал „Кораис“ – Солун, Гърция.**

Клавирен съпровод на фестивалната програма на Смесен хор на АУБ, Концертна зала на Аристотелис Университет – Солун, **Гърция**, 9 април 2011.

<http://www.diavloslink.gr/2011-χορωδιακό-φεστιβάλ.html>

○ **Roma Music Festival MRF, 29-30 June 2012, Italy.**

Участие с Градски детски хор при Читалище „Н.Вапцаров – 1866“, Благоевград.

Фестивален концерт: Chiesa Evangelica Luterana di Roma, Рим, **Италия**, 30.06.2012.

<https://www.mrf-musicfestivals.com/international-choir-orchestra-festival-in-rome-italy.phtml>

(Показател Г. 18. Цитирания или рецензии в нерелативирани списания с научно рецензиране)

- *Filip Moszner. Wspólny Koncert.* // Alma mater zima 2017/2018, № 198, (136-137).

[https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-](https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-2017?p_p_id=56_INSTANCE_j66uUM2kcdaf&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=138602170&page=138)

[2017?p_p_id=56_INSTANCE_j66uUM2kcdaf&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=138602170&page=138](https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-2017?p_p_id=56_INSTANCE_j66uUM2kcdaf&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=138602170&page=138)

- *Żaneta Polak, Filip Moszner. Wizyta Chóru mieszanego Uniwersytetu Amerykańskiego w Bułgarii.* // Alma mater, styczeń-marzec 2015, № 171-172, (108-110).

[https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-](https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196&page=110)

[2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196&page=110](https://almamater.uj.edu.pl/archiwum-2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196&page=110)

(Показател Г. 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата)

Рецензия за монографичния труд:

Каракостова, Румяна. С пиетет и изследователска посветеност. // Музикални хоризонти, 2018, №10, ISSN 1310-0076, (15-20).

https://ubmd.bg/downloads/mh_10_2018_web.pdf

Рецензия за творческа изява:

Юручки, Илиян. Градският детски хор при Народно читалище „Никола Вапцаров – 1866“ в Благоевград на 15 години. // Музикални хоризонти, 2018, №7, (с. 25). ISSN 1310-0076. https://ubmd.bg/downloads/mh_07_2018_web.pdf

Рецензия за възстановяването и провеждането на Конкурса за пианисти:

Викторова, Галя. „Нашите деца свирят Бах“. // Музикални хоризонти, 2018, № 6, (10-11). ISSN 1310-0076. https://ubmd.bg/downloads/mh_06_2018_web.pdf

(Показател Е. 22. Участие в национален научен, образователен или художественотворчески проект)

- Участие като *координатор* на дейностите от катедра „Музика“ в Научен проект „ACADEMY OF ARTS“ PR-B1/19 към ФИ при ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград, 2019, с ръководител доц. д-р Кл. Камбурова.

- Участие като *координатор* на дейностите от катедра „Музика“ в Научен проект „ACADEMY OF ARTS“ № RP-B6/18 към ФИ при ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград, 2018, с ръководител доц. д-р Кл. Камбурова.

- Участие като *Експерт* в Научен проект: **BG051P0001–3.1.07-0028 ИЗКУСТВАТА И КУЛТУРАТА КАТО РЕСУРС ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩЕСТВО С ИКОНОМИКА НА ЗНАНИЕТО** /Създаване/актуализиране на учебните планове и програми в специалностите от Факултета по изкуствата към ЮЗУ „Неофит Рилски“, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, 2013 – 2015 година, с ръководител доц. д-р М. Вълкова.

- Участие като Академичен наставник в проект **BG05M2OP001–2.002–0001 „СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ“ – ФАЗА 1**, по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020 година“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.
- Участие като Ментор в проект **BG051PO001–3.3.07-0002 „СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ“**, по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз, 2013 – 2015 година.
- Участие в ръководния екип на Организационния комитет на **МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ „СРЕЩА НА СТУДЕНТСКИТЕ ХОРОВЕ“** – АУБ, Благоевград. VII-мо (2011), VIII-мо (2013), IX-то (2015), X-то (2018) издания. Финансираща организация: АУБ – Благоевград.
- Участие с Градски детски хор при Народно читалище „Н. Вапцаров – 1866“, Благоевград в **IV-та Национална хорова инициатива „БЪЛГАРИЯ ПЕЕ“ (13-20 април 2016)**, организирана от Български хоров съюз. Хоров концерт в зала „22 септември“ – Благоевград, 19.04.2019.
- Участие в ръководния екип, осъществил художественотворчески проект: **1100 ГОДИШНИНА ОТ БЛАЖЕНАТА КОНЧИНА НА СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ**. Световна премиера на „Хорова поема „Св. Климент Охридски“ по музика на Христо Кротев, текст Иван Вазов и Стилиян Чилингиров. Участие в ръководния екип, осъществил проекта, Съпровод на концертите на 01.12.2016 и 05.12.2016 и записите в Първо студио на БНР – София. <http://binar.bg/53453/1100-godini-ot-uspenieto-na-sv-kliment-ohridski/>
- Участие в ръководния екип, осъществил художественотворчески проект: **ПЪРВО ИЗПЪЛНЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ НА „THE SEAL LULLABY“** – музика Ерик Уитакър, текст Ръдиард Киплинг. Финансираща организация: АУБ – Благоевград. Концерт на Смесен хор и солисти от АУБ в СУ „Св. Климент Охридски“, София, Аула, 26.04.2017. <https://culturecenter-su.org/?p=7015>
- Участие със Смесен хор на АУБ в художественотворчески проект **„15 ГОДИНИ „ФОЛК – ДЖАЗ ФОРМАЦИЯ“ към НБУ**, Голяма концертна зала на Национално музикално училище „Л. Пипков“ – София, 11.11.2017.
- Участие с Градски детски хор при Народно читалище „Н. Вапцаров – 1866“, Благоевград в **I-ва Национална хорова инициатива „БЪЛГАРИЯ ПЕЕ“ (15-17 април 2016)**, организирана от Български хоров съюз. Концерт в Драматичен театър „Н. Вапцаров“ – Благоевград, 15.04.2016.

(Показател Е. 23. Участие в международен научен, образователен или художественотворчески проект)

- Участие в ръководния екип, осъществил **Международен образователен и художественотворчески проект „ДРУЖБА И ПРИЯТЕЛСТВО“, 20 – 25 февруари 2019, Москва (Русия)**.
Участници: Хоровите колективи на Център за творческо развитие и музикално-естетическо образование „Радост“– Москва (Русия) и Смесен хор на Американски университет в България, Благоевград (България). Концертни изяви: „Концерт дружбы“ – Органний зал на ЦТР и МЭО „Радость“, Москва (Русия), 22.02.2019. „Концерт хоровой музыки“ – Большой зал Московской государственной консерватории „П. И. Чайковского“, Москва (Русия), 24.02.2019.

○ Участие в ръководния екип, осъществил **Международен образователен и художественотворчески проект „DIXIT DOMINUS – G. F. HANDEL“**, 5-10 юни 2017, Шартр (Франция).

Участници: Сборен хор (Хор към Консерваторията и Голям смесен хор) от Шартр (Франция), Градски детски хор при Читалище „Н. Вапцаров – 1866“, Благоевград (България) и Симфоничен оркестър, солисти и диригент от Университет в град Чичестър (Англия). Концертни изяви: в град Шартр (Франция), Катедрала „Сент Етиен“, 8 и 9 юни 2017.

Електронни препратки:

- *Au conservatoire, un véritable festival de printemps!* // Le magazine Votre Ville – Chartres, № 168, Juin 2017, (Page 44-45).

<http://fr.1001mags.com/parution/chartres-votre-ville/numero-168-juin-2017/page-44-45-texte-integral>

- **CONCERT EUROPÉEN, Église Saint-Aignan 8 et 9 juin à 20h30.** –В: La saison du Conservatoire de musique et de danse 2016-2017, (p.15).

<https://docplayer.fr/62765693-La-saison-conservatoire-de-musique-et-de-danse.html>

○ Участие в ръководния екип, осъществил **Международен художественотворчески проект: „ХОРОВИ ТВОРБИ ОТ ФРЕНСКИ И БЪЛГАРСКИ КОМПОЗИТОРИ“**, 8 – 11 април 2016.

Участници: Смесен хор на АУБ, Благоевград (България) и Смесен хор „Терпсихора“ (Франция). Концертни изяви: в Благоевград – АУБ, Аудитория, 08.04.2016 и в София – Концертна зала на Френски културен институт, 11.04.2016. Електронна препратка:

<http://institutfrançais.bg/programata/275/concert/>

○ Участие в ръководния екип, осъществил **Международен художественотворчески проект: „Приятели“**. Хорово сътрудничество на Градски детски хор при Читалище „Н. Вапцаров – 1866“, Благоевград (България) и Детски хор при Консерваторията в Шартр (Франция). Концертни изяви: в София, Мраморна зала на Руски културно-информационен център, 5.11.2016 и в Благоевград, АУБ, Аудитория, 07.11.2016.

○ Участие ръководния екип, осъществил **Международен художественотворчески проект: „Хорови приятелства“**. Участници: Смесен хор на АУБ, Благоевград (България) и Общински хор „Сан Джакомо“ – Керкира. Концертна изява: в Католическата катедрала, Керкира, о. Корфу (Гърция), 04.03.2016.

Електронни препратки:

- *Συναυλία της Δημοτικής Χορωδίας „San Giacomo“, της Μικτής Χορωδίας του Αμερικάνικου Παν/μίου (AUBG) του Βλαγοεβград Βουλγαρίας*, 04.03.2016.

<http://www.corfuland.gr/el/politistika/icalrepeat.detail/10704/334/synavlia-xorodias-san-giacomo-me-xorodia-voulgarias-04-03-2016>

<https://www.aubg.edu/news/aubg-choir-gives-a-successful-concert-in-corfu-greece-962>

https://www.youtube.com/watch?time_continue=98&v=-ZpXG6xKY90

https://www.struma.com/obshtestvo/furor-na-horisti-ot-amerikanskiya-universitet-na-koncert-v-katolicheska_93203/

(Показател Е. 24. Ръководство на национален научен, образователен или художественотворчески проект)

Национален образователен и художественотворчески проект „Нашите деца свирят Бах“ 2018.

Ръководител на работния екип възстановил и организираше VIII-то издание на конкурса за млади пианисти-непрофесионалисти през 2018.

Член на жури на IX-тото издание на конкурса за млади пианисти-непрофесионалисти през 2019.

След 20-годишно прекъсване се възстанови конкурсът за пианисти „Нашите деца свирят Бах“. Първото издание е през 1992 година. Идеята за неговото провеждане е на Павлина Чочова, Симона Генкова и Николина Кротева – преподаватели по пиано в Детската музикална школа на НЧ „Н. Вапцаров – 1866“ – Благоевград.

По регламент в конкурса могат да вземат участие млади пианисти от 8 до 19 години, които не са ученици в професионални средни музикални училища. Състезателите във всяка група свирят пиеси от Йохан Себастиан Бах и композитори от същата епоха. По-големите участници имат възможност да изпълняват клавирни творби, които са създадени с помощта на съвременни полифонични похвати и композиционни техники. Всичко това утвърждава конкурса като уникално явление не само в България, но и в Европа.

Конкурсът има седем издания, някои от които с международно участие. За съжаление последното е през 1999 година.

Високото ниво на изявени музиканти, които са били жури в конкурса го прави особено престижен. Сред тях се открояват имената на: Стефан Траянов, Иван Дреников, Милчо Левиев, Йордан Гошев, Жак Люсие/Франция/, Васил Казанджиев, Виктор Чучков, Лили Атанасова, Явор Димитров, Анжела Тошева и др.

(Показател Е. 29. Творческа изява в майсторски клас, ателие, уъркшоп в областта на изкуствата)

- **Грамота за участие в Семинар**, организиран от сдружението на „Акомпаняторите“ към Съюза на музикалните и танцови дейци на тема: „Сценичното поведение на акомпанятора“. София, Национална музикална академия „П.Владигеров“, 24.11.2018.
- **Грамота за участие в Семинар**, организиран от сдружението на „Акомпаняторите“ към Съюза на музикалните и танцови дейци на тема: „Исторически обзор на пианист-акомпаняторите в България“. София, Национална музикална академия „П.Владигеров“, 18.11.2017.
- **Сертификат** за активен участник в семинар на тема: „Съвременна методика на ранно обучение по музикален инструмент в практиката на Сингапур“. Лектори от „Mandeville School of Music“ – Сингапур, Народно Читалище „Н.Вапцаров – 1866“, Благоевград, 14.09.2012.
- **Сертификат** за активен участник в Цикъл Обучителни семинари на тема: „Танц, движение и музика в индивидуалната и груповата психотерапия“, БАМ, 29-30.09/27-28.10/24-25.11/15-16.12.2012.

(Показател Е. 31. Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от професионални форуми и организации в чужбина)

- **Първа награда** от „International arts festival&contest Italian Break“, Rimini/Cesenatico, (Италия), 2019.

- **Награда „Гран-при“** от XV Московский международный детско-юношеский фестиваль „ЗВУЧИТ МОСКВА“, посвященный 870-летию Москвы, **Россия, 2017.**
- **Награда „Гран-при“** от Международный интернет-конкурс „Мы за мир!“, категория Вокально-хоровы състави с академичен маниер на пеене, Москва, **Россия, 2015.**

ABSTRACTS - REPRESENTATION
to ORIGINAL SCIENTIFIC AND ARTISTIC CONTRIBUTIONS
of Senior Assistant Professor NIKOLINA SIMEONOVA KROTEVA, PhD
CANDIDATE

for participation in the announced competition from SWU „Neofit Rilski“ -
Blagoevgrad in the State Gazette № 52 / 02.07.2019 for the academic position of
„Associate Professor“
professional direction in the field of higher education 8.3 Musical and Dance Art
(Musicology and music art (Theory and practice of music art))

The structure of the contents of the summaries in Report is in accordance with
the table for Minimum required points by groups of indicators for the academic
position of **„Associate Professor“** in Area 8. professional direction in the field
of higher education 8.3 Musical and Dance Art

The supporting documents from publications, scientific and artistic
achievements are from the scientific field of the competition and are for the
period after the defense of a doctoral dissertation by the applicant.

MONOGRAPH (*Indicator B. 3.*)

The Choral Messages of Nikolay Stoykov. Blagoevgrad: University Publishing House „Neofit Rilski“, 2017, (264 pp.), ISBN 978-954-00-0136-4, COBISS.BG-ID - 1283915748.

The subject of the monographic work is the personality and creativity of the contemporary Bulgarian composer Academician Nikolay Stoykov. In the musical life of Bulgaria its name became known in the 1970s. Even then he emerged as a distinctive contemporary Bulgarian composer. His musical creativity is a generalization of the clearly drawn line in the development of the Bulgarian composing school and is adequate to the new age.

The monograph „The Choral Messages of Nikolay Stoykov“ is the first scientific study to analyze the choral musical heritage of the composer Nikolay Stoykov. The topic studied is up-to-date. A detailed overview of choral works, with and without accompaniment, has been made for children's, female and mixed choir formations.

From the point of view of the artistic imagery in the whole work of Academician Stoykov his compositional ideas are analyzed. The various aesthetic influences that dictate changes in the style and music composition used are outlined. The research places a major emphasis on the original compositional techniques that Stoykov uses in his choral work. The author of the monographic work, Nikolina Kroteva, PhD, manages to cover the different periods

of compositional style variations characteristic of Nikolay Stoykov. In this way she has achieved clarity regarding the outline and chronology of the milestones in Professor Stoykov's work.

The volume of the study „The Choir Messages of Nikolay Stoykov“ meets the legal requirements for a monograph. The text is situated on 264 pages. For the preparation of the monograph Nikolina Kroteva, PhD conducts research of publications, materials and interviews in which the name of Academician Stoykov is found. Books, magazines, newspapers, conferences and announcements for records and discs from 1960 to the present day have been reviewed. For the first time, these bibliographic findings were searched and described in one place. Most of the citations in the scientific work are based on the discovered 52 written publications and music-critical materials and 4 electronic sources.

For the first time at the end of the monograph, a Catalog of the choral works of Academician Nikolay Stoykov was made by 2015. It outlines a clear and chronological parameters of choral heritage of the composer. Impressive is the number of his musical compositions - over 100 opuses, each of which can include several works or thematic cycles. Nikolina Kroteva, PhD has copyright claims for the preparation and approbation of the attached Catalog.

Much of the work composed by Academician Stoykov has not been published and is part of his personal archive. Most of the choral works of Nikolay Stoykov have a premiere performance of the National review „New Bulgarian Music“. The lack of records also creates difficulties in musical analysis and reconstruction, especially of cantata and oratorio works. The only possibility for writing this monograph is to make creative correspondence between composer and researcher. By showing his professional qualities as a scientist and researcher, Kroteva, PhD, independently processes the musical information from each original of the works received. She is made a special contribution in deciphering the proposed manuscripts and facsimiles from the score pages with an autograph. In addition, all the research comparative analyzes in the monograph are illustrated with musical partiture for which she prepares the appropriate musical examples.

The published photo material is unique - from the composer's personal archive. Pride for Nikolina Kroteva, PhD, is the photograph on page 69. She personally discovered and scanned it from the „Bulgarian Music Magazine“, 1980, Issue 4 (28).

The research work is logically structured. Each chapter is devoted to a specific problem, which is thoroughly discussed and analyzed. The author of the monographic work draws on the phonospatial approaches in musical dramaturgy (123-134), the multilayered structures in choral invoice (135-146), and the theatrical and dramatic techniques used by Stoykov in choral scores (155-170). The chapter „Large-Scale Choral Canvases“ analyzes the cantati and oratorii of Nikolay Stoykov.

For the first time, the choral scores of Nikolay Stoykov present themselves as multi-element structures in a comprehensive scientific development. It can be summarized that the

problems of the presented monographic work, the analyzes and the conclusions reached are new to the music-historiography science and educational sphere in Bulgaria.

The recent pages of annotations in Russian, German and English contribute to the modern appearance of the monographic survey.

OFFICIAL PRESENTATION OF THE MONOGRAPHY WITH CONCERT-PRESENTATION AND FILM IN DIFFERENT CITIES OF BULGARIA:

(Indicator C 4. Realized author original product in the arts)

The monograph work for Academician Nikolay Stoykov is not just a book for the composer, but an artistically finished product. The monograph begins its new life with concert performances in front of an audience.

So far, the monograph work „*The Choral Messages by Nikolay Stoykov*“ has had six successful presentations. These performances include *various choirs and musicians with their own concert performances*.

For each presentation, Kroteva, PhD, preparing a suitable film and music material, depending on the audience present at the event. The basis of the six different presentations is the BNT 2 film - Plovdiv, „The Prayer of an already aging composer“ written and directed by Warta Marukyan. Using the modern multimedia capabilities, Nikolina Kroteva, PhD edits the documentary and constructs her film material each time, including archival records of various choral performances, photographs and original scores by the composer. Thus, through a more dynamic presentation, the audience has the opportunity to get acquainted with the personality and choral work of Professor Nikolay Stoykov. Each of the presentations of the monograph is also attended by Academician Stoykov himself, who gladly shares a number of interesting and unknown facts from his long and fruitful creative life.

Each approbation of the monograph work „*The Choral Messages of Nikolay Stoykov*“ before the public is very different. Naturally, the first two presentations take place in Blagoevgrad – in front of the academic community of South-West University „N. Rilski“ and at the American University in Bulgaria.

The inclusion of three of the book's presentations in the program of various choir festivals and holidays is a great recognition of the Kroteva's scientific work. The author of the monograph enjoys the opportunity for choral conductors and choirs, participants in the festivals to attend her presentations: *X-th International Festival of „Meeting of the student choirs“, IV Choir's Festival of Russian Spiritual Music, XXV-th International Children's and Youth Choirs holidays „Dobri Voinikov“*.

PUBLICATIONS IN DIFFERENT AREAS OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE RELATED TO THE PROFILE OF THE COMPETITION

(Indicator G. 9. Articles and reports published in specialized editions in the field of arts)

I. AESTHETIC PROBLEMS AND ARTISTIC IMAGERY IN THE MUSICAL ART.

1. About the Style of Nikolay Stoykov's Choral Compositions. // Musical Horizons, 2018, № 1, (15-20), ISSN 1310-0076.

http://ubmd.bg/downloads/mh_01_2018_web.pdf

The article analyzes the variety of form and genre creativity of Nikolay Stoykov. The material is a continuation and validation of the results of the research, which Nikolina Kroteva, PhD does in the monographic work. The specific compositional techniques Stoykov uses in his choral works are considered. The original ideas of the composer for rethinking and deconstructing the authentic folklore material with modern compositional means have been analyzed.

For the first time in a scientific article, the composer's style of Nikolay Stoykov, his intensified experiments, which violate the traditional frames of musical constructions, is so thoroughly examined. The author of the article, Dr. Kroteva, notes that in order to give a national characteristic and nuance in sound and color diversity, Stoykov combines the beauty of archaic folklore patterns with specific individual decisions regarding invoice, intonation structure and the various musical and stylistic spheres in the dialogically dramatic exposition.

The conclusions that Kroteva, PhD summarizes at the end of her article are formulated for the first time in front of the scientific music society. In his choral work Nikolay Stoykov uses modern compositional techniques and selective techniques - as a necessity to enrich his personal arsenal of expressive means. For the composer, Bulgarian folk music is a carrier and mediator of the sought-after modernization and modernity in art. Through the dialogue of these two lines, Professor Stoykov gradually shapes his style.

Each choral work created by Nikolay Stoykov takes on an original and unique musical and constructive form thanks to: the relation between the traditional and the innovative; exacerbated intonation, rhythmic and tonal harmonic changes; to the determined intonation-rhythmic, order and structural patterns; the use of complex rhythmic formulas derived from authentic Bulgarian music; the construction of the invoice using polyphonic and homophonic means; of imitation ongoing and overlays; frequent detentions of tones, creating a „pedal“ sonority; the „echo“ polyphony; the possibilities for timbre-dynamic contrasts; the recourse to

sound-background combinations with the means of sonor dramaturgy; of harmonic spots; of turning to the aleatory techniques and methods; elements of speech; of improvisational manner of presentation; of clusters, etc.

2. A Concert dedicated to the 85th Anniversary of Professor Kiril Stefanov's Birth. // *Musical Horizons*, 2018, № 3, (13-15), ISSN 1310-0076.
https://ubmd.bg/downloads/mh_03_2018_web.pdf

The article is an author's review of the Gala Concert marking the 85th anniversary of Professor Kiril Stefanov's birth in a hall on September 22 in Blagoevgrad. The idea that the concert bears the title of one of the most beloved songs from the composer's early creative period – „Mori, Come on, Come on“ is no accident. It is a continuation of the philosophical and aesthetic vision of Kiril Stefanov for the unification of the spectacle from a generalized thematic concept. The author of the material, Kroteva, PhD brings to the fore the Kiril Stefanov's philosophy in the construction of the ensemble's slender artistic and managerial structure, his incredible ability to be an organizer and leader, his exceptional working capacity, precision, perseverance and unwavering rigor. With all this, he tactically succeeded in instilling respect in the pursuit of creative ideas and lofty goals.

In this material, Kroteva, PhD shares some of his direct observations. As a pianist in the choral conducting classes at the Southwestern University of „N. Rilski“ – Blagoevgrad, she has the opportunity to know closely the personality and professional qualities of Professor Kiril Stefanov.

3. Tenth „Student Choirs Meeting“ International Festival in Blagoevgrad // *Musical Horizons*, 2018, № 4, (4-5), ISSN 1310-0076.
https://ubmd.bg/downloads/mh_04_2018_web.pdf

The article reflects the four concert days included in the program of the 10th International Festival „Meeting of Student Choirs“ and author's comments on the performances of various university choirs. The material includes author's comments on the performances of various university choirs.

International Festival „Meeting of Student Choirs“ includes choirs from Bulgaria and abroad participate. Rainbow Choir from Moscow, with conductor Ekaterina Dunaeva and pianist Valeria Baliberdina participated in this year's edition of the competition. At the invitation of the organizing committee of the festival are present: Anatoly Kiselev (composer, secretary of the Union of Composers in Russia) and Prof. Milan Kolena (conductor and artistic director of choir festivals from Slovakia). Traditionally, festival events include a lecture on choral performance. This year the participant is Prof. Milan Kolena, PhD with a presentation on the theme: „Interpretation of Latin Text in Choral Music“.

The final conclusions are that for the tenth time the idea of the „Meeting of Student Choirs“ is coming to fruition – the participating students and their conductors get to know each other and share their useful creative activity with a professional audience.

4. Theatrical and dramaturgy techniques in the choral scores of Nikolay Stoykov. // Musical logos, Online Magazine, 2017, ISSN: 2534 - 8973.

http://galerianadumite.bg/wp-content/uploads/2017/11/Teatralno-dramat_Nikolina-Kroteva_almanac_2017.pdf

The object of the article is the choral scores of Nikolay Stoykov as multi-element structures. For the first time in a comprehensive development, the dramatic techniques and theatrical imagery in Professor Stoykov's choral works are explored. For the first time, the author of the article, Kroteva, PhD summarizes the theatrical and visual techniques used by Nikolay Stoykov: the use of the means of dramatic alternation of replicas in different choral parties; conducting a dramatic dialogue between low and high voices; theatrical allegorical conduct and overlay replicas of a vocal chorus.

What is new is the analysis of the music-text techniques and their different mixing in the score records. Some of the offerings are:

- To give the choral song a stage effect and dramaturgy, Stoykov uses the antiphon mode of performance as a means of expression. Following a series of examples, it is necessary to conclude that the characteristic „quart’s antiphonic dialogue“ becomes a feature of most of the songs composed by Nikolay Stoykov.

- The composer uses different layering of vocal parts, accelerates the tempo and thus the recitative grow into a very fast speech.

- The complete system of interaction of the invoice elements is inseparably linked with the dynamic construction of the musical image. Stoykov uses dynamic contrast not only as a compositional but also as a stage technique.

- The composer's attempts to extend the traditional boundaries of the children's song genre are most clearly expressed. Stoykov inserts newer dramatic means of expression, focusing on the dramatic story-plays spread in children's folklore. In their wonderful lyrics and humorous melodies, the composer reinvents the theatrical nature.

- Stoykov assigns to the singers specific verbal-performing tasks such as: a declarative way of expression, fast speech, playing with the timbre and voice volume, exaggerated accents, sound fading. Each stream of replicas in the statement statement has its own manner of execution and pronunciation, and thanks to its mobility and variability, it carries its emotional tinge.

Dr. Kroteva’s research regarding the musical score is rather up-to-date. By identifying the plot action with a child's play, Stoykov manages to present it as a theatrical song form with a plot-anecdotal character. In this way the choral score acquires the features of a theatrical performance. In addition, the composer's attitude to each instrument is like an individual stage artist, with all the inherent qualities that mark him in the colorful array of theatrical characters.

Stoykov’s children's choral works seemed to have been created to play. The presentation of the relevant scenario or story, in addition to speech, is combined with acting, movement and

even gestures. The composer realizes his experimental searches for the sound combination of children's voices with an instrumental ensemble. Children are often in the role of both singers and performers. This gives them a great opportunity to emotionally influence themselves with the help of musical instruments. It is worth noting the composer's credit for supplementing and updating the instruments he uses to accompany his choral works. These are the authentic Bulgarian percussion instruments: bells, hloпки, shepherd's bells; tambourine, goblet drum, chatterbox.

In this research, Nikolina Kroteva notes that gradually the „theatrical plots“ become emblematic of the composer's overall choral work. The conclusions and conclusions that Kroteva, PhD formulates in this article are contributions on a musical-theoretical and scientific-terminological level.

5. *Japanese poetic forms in the early vocal work of Nikolay Stoykov.* –In: *Science, education and innovation in the arts: Proceedings of the International Scientific Conference, funded by the Research Fund, Plovdiv: AMTII, 2017, (221-229), ISBN 978-954-2963-23-3, COBISS.BG-ID – 1284471780.*

Nikolay Stoykov's affection for the figurative world of Bulgarian musical folklore is well known. The spirit of mystical traditions, the intonational sonority and originality of folk customs and rituals, have become a leading thread in his overall work, and establish themselves as a distinguishing feature of his compositional style.

Already in his youth Nikolay Stoykov is driven by the interest and desire to get acquainted with different arts and cultures. The composer is also inspired by the Japanese culture in his search for suitable topics for vocal works. The extremely short poetic forms – „haiku“ and „tank“, which are now well known and widespread, intrigued and provoked Nikolay Stoykov. With their excessive conciseness and instantness, on the one hand, and on the other, with the capacity for individualization, these poetic quadruplets play a particularly specific spiritual role for the composer.

In his early vocal works composer Nikolay Stoykov is under the influence of the Japanese lyrical art in poems by Ishikawa Takuboku. In the distant 1966 Stoykov composed a vocal cycle of four exquisite miniatures for the male voice and piano „Tanki“.

For the first time, an analysis of the four vocal miniatures – „Tanki“ for male voice and piano by Stoykov in a musical-theoretical aspect. The poetic image and music of the work are commented on. The philosophical and emotional associations, lyrical states and dramatic confessions of the text are described. Each of the thumbnails is a visualized verse with maximum expressiveness. The images are very abstract and in they feel a transience. The influence of the poetic form on Stoykov's music is reincarnated into very concise melodies and phrases. The music springs from a verbal text that carries the different emotional broadcasts of Japanese poetry. The dynamics of musical development are fueled by unusually sounding

fragments, brief indivisible musical atoms, tonal moments and melodic sighs. In four miniatures, the young composer Stoykov experimented boldly with the various associative and expressive possibilities of sound. He shows the desire to perceive the unattainable, to embrace the unique flow of time and its emotional color.

The author of the report, Nikolina Kroteva, rightly commented on the place of the vocal cycle in the Stoykov Catalog of works, since the numbering of the four „Tanki“ miniatures does not coincide with their sequence during creation.

The sheet music and examples in the text have been prepared on the basis of manuscripts proposed by the composer for the vocal cycle and are published for the first time. In spite of the manner of fine writing of the scores, the difficulties of reading them should not be neglected. By looking at the graphic design of the scores of Nikolay Stoykov, the ways of recording and reproducing on the sheet music, we could compare them with a stylish and precise calligraphic image.

For the first time, the conclusions and summaries formulated by Kroteva, PhD are presented to the scientific community. She believes that Nikolai Stoykov's passion for the aesthetics of Japanese art and the specifics of the laconic expression, dating back to the 1960s, have an imprint on the composer's overall creativity. With their artistic value, suggestion and expression, the four miniatures „Tanki“ make a lasting impression on Stoykov's work. It can be argued that in these miniatures the overall criteria in the composer's future works - formal, thematic and timbre - are laid down. Therefore, prior familiarization with the aesthetics of the specific type of statement would allow the performers of the vocal cycle to penetrate into the depth of the creative poetic thought of the composer.

6. *The artistic imagery in the choral works of Philip Pavlov.* –In: *Art and Education - Traditions and Modernity, Proceedings of the International Scientific Conference: AMTH, 2015, (181-192), ISBN 978-954-2963-13-4, COBISS.BG-ID – 1275752676.* <http://www.conference.artacademyplodiv.com/program.html>

Vocal and choral works affect the listener's consciousness, not only with music, but also with the perception of verbal text. For the construction of verbal artistic images, the language of fiction uses both the concrete and the figurative meanings of the words. In the works of the contemporary Bulgarian composer Philip Pavlov, the artistic imagery is distinguished by its emphasized specificity. It can be noted that the author pays special attention to the words, their meanings and emotional messages. Therefore, the artistic imagery in the choral works of the composer Philip Pavlov must be considered as a kind of emotional message and created artistic reality. In this material, Kroteva, PhD analyzes the content and expressive aspect of artistic imagery in choral works by the composer Philip Pavlov with piano accompaniment intended for performance by children. Each of the components is in symbiosis with the other. There seems to be a clear relationship between the imagery of music and that of speech. The artistic images in his works reveal a variety of emotional states and visual situations. In the works of

Philip Pavlov there are new contemporary features and a specific individual sound in terms of the image, genre, intonation structure of his music. The artistic imagery of music is a continuation of the poetic imagery of characters and events, a figment of the imagination of the artist. The works influence the feelings and experiences of both the listener and the performer.

The inference and conclusion of the report are established for the first time. In terms of compositional techniques and ideas, the work of Philip Pavlov is very diverse. He uses musical forms and constructions that are in the tradition of classical music. At the same time, his compositional style directly corresponds to contemporary trends and aesthetics in music.

At the end of the research, Kroteva, PhD ascertains, that the children's song repertoire with the piano accompaniment of the composer Philip Pavlov is connected ideologically-aesthetically and emotionally with the imagination of the child and the world around him. In his choral compositions, qualities characteristic of the beautiful, classical, Bulgarian children's song can be found - excellent intonation, impressive technique and precise dynamic nuances. The artistic language of the music and its intonational essence penetrate the content of the text. The overall structure of the works is formed by all its components, with the artistic imagery of the instrumental and vocal parts complementing each other in a single whole. The vocal lines follow the natural pulsation and rhythm of the word. In intonation, the composer uses certain music-sound constant models. For their part, they are embodied in the keyboard accompaniment in the form of sound and harmonic formulas and structures. The piano is entrusted with a characteristic feature derived from the very musical essence of the work, which helps to build the musical-poetic images of the children's imaginary world.

7. On the problem of piano accompaniment in the choral works of the composer Philip Pavlov. –In: Music Education Strategies and Practice in Preschool, School and Out-of-School Environment: Proceedings of the „IVth National Scientific Conference“ with international participation, Sofia: „Anubis“, 2013, (77-82), ISSN 1314-4324.

In this scientific study, Nikolina Kroteva, PhD continues to analyze choral works by contemporary composers. From an interpretational point of view, she analyzes and clarifies the thematic diversity and characteristics of the piano accompaniment in the choral work of Philip Pavlov. It is important to note the clarification that is made in the report - the mental separation of the keyboard invoice layer from the point of view of the construction of the works is only conditional and schematic, since it is an integral part of the musical work.

The report outlines the idea of a single compositional idea of instrumental and vocal parts. Despite the symbiosis of the two separate textured layers, the author Kroteva proves their different individual characteristics.

From an artistic and performing point of view, the accompanying invoice layer in every choral work by Philip Pavlov is too bright and colorful. The piano accompaniment is of particular interest because it is very embossed and carries the dynamics of musical

development. With regard to the artistic imagery of the piano, there is an aspiration to enrich the sound palette with the means of advanced tonal harmonic thinking, with skillful handling of the rich possibilities of chromatisms and with the variety of melodic, rhythmic and harmonic (chord) structures.

For the characteristic identical melodic and rhythmic movements in the harmonic layer of the piano accompaniment, the author, Kroteva, successfully replaces the widely used term „figurations“ using the word „structures“. This clarification has important contribution character from terminological point of view.

The analysis of the piano invoice layer proves the use of a different compositional approach to the role of accompaniment in terms of its artistic functions. At the same time, Nikolina Kroteva finds similar musical signs and phenomena in the accompanying texture layers. According to her, the selection of appropriate ways of working through the various stages of the rehearsal process with the singing staff and the actual concert realization of the work in its entirety are directly dependent on specifying the type of piano accompaniment.

The scientific study also has a contribution on the formulation of the various types of piano accompaniment, whose characteristic features and interpretative approaches have been clarified in a number of other publications by Kroteva, PhD.

8. For some features of the piano accompaniment in the song creativity of the composer Philip Pavlov. –In: *Traditions, directions, challenges, T.1., Proceedings of the Jubilee, national, scientific conference with international participation, Smolyan: University Publishing House of „P. Hilendarski“, 2013, (301-309), ISBN978-954-8767-41-5, COBISS.BG-ID – 1255917028.*

[https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/filiali/smolian/dokumenti/Vol I Humanities.pdf](https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/filiali/smolian/dokumenti/Vol_I_Humanities.pdf)

The compositional style in the work of professor Philip Pavlov directly corresponds to the contemporary trends in music. The author is an inexhaustible source of compositional techniques and ideas. At the same time, he acknowledges that understanding of contemporary copyright music should not exclude the use of tonal music, the possibilities of which have not been exhausted.

Apart from composer, Philip Pavlov is a performer pianist, teacher of piano and music-theoretical disciplines at South-West University „Neofit Rilski“ – Blagoevgrad. His collection „Children’s Songs and Piano Games“ is addressed to the professional realization of students studying as music educators. The works are 29 in number and are a small part of the song creativity of Philip Pavlov.

The collection „Children’s Songs and Piano Games“ composed by Professor Philip Pavlov is the subject of scientific research for the first time. It is with this theoretical material that Nikolina Kroteva, PhD initiates a series of studies of vocal and choral works composed by Professor Pavlov. The focus of the development is to analyze the individual characteristics of the each vocal work and the his piano accompaniment.

From her position as a pianist-accompanist, Nikolina Kroteva analyzes the individual composer's handwriting of the piano accompaniment in the works in question. She seeks to clarify the characteristics and implementation of the various compositional approaches to the piano invoice layer. The study further clarifies that the songs were composed for the performance of a vocal composition with piano accompaniment and the separation of the piano accompaniment is only conditional and schematic.

The author of the report, Nikolina Kroteva, conducts a theoretical analysis of the relationship between the vocal and the piano parts, taking into account the idea of the united whole of the instrumental and vocal parts. In this work, she appropiate her concept of complementing and clarifying musical thought with different compositional means. Conclusions about the types of piano invoice and the artistic functions of the piano accompaniment are new in music research. Summarizing the various factors, Kroteva, PhD presents to the scientific community the practical application of her contribution in determining the main types of piano accompaniment for vocal works: a subordinated, synthetic and organic kind.

After analyzing the songs from the collection „Children's Songs and Piano Games“, Nikolina Kroteva makes certain findings regarding the vocal lines and the performing artists. At the end of the development, she states that in the vocal works with the piano accompaniment of the composer Philip Pavlov the instrumental and the vocal parts are interconnected.

II. PEDAGOGICAL ASPECTS IN MUSICAL EDUCATION.

9. Kroteva, N. and Tsvetanka Popova. (2018), *New educational paradigm and state standards music education in elementary school*. –In: *INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE*, Vol.28. No. 3, (1043-1051), IKM – Skopje, **Impact factor: 1,322 <file:///C:/Users/user/Downloads/170-Article%20Text-1017-1-10-20190705.pdf>**

Each reconstruction in society places new conceptual claims on the philosophy of the educational system. This is one of the main reasons responsible for any subsequent educational change. The article is the result of the joint scientific work of Tsvetanka Popova – a full-time PhD student in the Department of Music and Nikolina Kroteva as her scientific supervisor. The purpose of this study is to look at the New State Educational Standards (DOS) with respect to the content of music curricula imposed by the Pre-school and School Education Act approved by the Ministry of Education and Science, which came into force by 08.01.2016. One of the main reasons for the creation of this law is traced - the need for an appropriate and adequate educational environment in which to promote the individual development of each person, using the attractive forms of training.

The authors analyze the recently adopted DOS for music curricula, for each elementary education class. The planned variety of textbooks with different teams of authors necessitated

a detailed preview. The conclusions drawn are a contribution from a methodological and pedagogical point of view. After the analysis of the content of the music curricula in the initial stage, their suitability for the new positive ideas and tendencies in the music education process was established. The authors - Kroteva, PhD and doctoral student Popova, note that the music activities that construct the lesson unit are in line with the students' age-related skills to perceive music and their auditory experience.

The areas of competence included in the DOS are inextricably linked to the specific curriculum requirements and music content. They, in turn, correspond with the relevant basic music activities for each stage of training. State Educational Standards imply the acquisition of various general and specific competences that are expected as a result of training. The goals of the DOS are to view music training not as an isolated process, but they provide students with creative means for aesthetic experience and emotions through various means and methods.

Findings and conclusions regarding the music education process are new. The authors place a special place on the role of the teacher to guide their students in the right direction and unobtrusively enable them to be the creators of the new age.

10. *The competence approach in the modern educational space.* – In: *The Arts and Culture as a Resource for Achieving a Knowledge Economy Society*, by Project BG051PO001– 3.1.07-0028, Sofia: Avangard Prima, 2015, (132-143), ISBN 978-619-160-473-9.

The highly competitive labor market within the European Union has set new conditions for education worldwide. The dynamic global economy, the growth of technology, innovation, culture and information, and the increasing mobility of people are challenges that are shaping more and more requirements for the qualifications of graduates and setting important tasks for the education system. The contemporary realities in Bulgarian education show the use of new approaches in education, new methods in the organization of the educational process.

As a result of the search for touch points of contact between employers and educational institutions, a scientific project was developed and implemented at the Faculty of Arts: BG051PO001–3.1.07-0028 Arts and Culture as a Resource for Achieving a Knowledge Economy/ Creating / Updating the curricula and programs in the specialties of the Faculty of Arts at South-West University „Neofit Rilski“, under the Operational Program „Human Resources Development“, 2013 - 2015, headed by Assoc. Prof. Maria Valkova, PhD.

As an Expert in the scientific project, Nikolina Kroteva, PhD finds that it is not enough to change and update: the organization of the educational process, the educational content, the modern forms of training and the methods of assessment. In order to provide a new vision for education and to meet the new needs of the community, efforts should be directed to the formation of specific, new and diverse professional competences of future teachers.

The idea of a competence approach and its possible application in the theory and practice of the modern education system has long been relevant. Unfortunately, in Bulgaria it enters the

pedagogical space rather through the normative-administrative way - through the State Educational Requirements, which slows down the expected modernization of education and the improvement of its quality.

Despite the assertion of a number of authors that the competence approach is fundamental to the modern education system, Kroteva, PhD notes the existing diversity and diversity in the interpretation of the concept of „competence“, both theoretically and practically. A review of the literature on the topic proves the existence of a diverse palette of definitions, concepts, analyzes and classifications of concepts.

In this research, Nikolina Kroteva views the term as a psychologo-pedagogical category. She pays special attention to the competences of the trained music educators, the acquisition of new professional knowledge, skills and the upgrading of their professional qualifications. The emphasis is placed on the need for a value change in learning: from the mechanical reproduction of knowledge to their creative thinking and their practical application. Particularly important is the step towards early detection and care for talent.

The author Kroteva believes that the application of alternative and flexible models of education in music and pedagogical education, which meet the modern requirements, will ensure that the dynamic connection of specialized educational institutions with the market of educational services. The article justifies the thesis that it is these changes in attitudes will be the basis for modern strategies for professional training of future teachers. Creating opportunities for the formation of a learning culture and motivation for lifelong learning will ensure the harmonization of employers' requirements, the increased need to update students' key competences and their professional music training.

11. *Some thoughts on the traditional and innovative training of future music educators in the discipline of „Reading Scores and Playing“.* –In: *Days of Science 2012: Proceedings with reports of the „16th May Readings“, with international participation, Veliko Turnovo: Faber, 2013, (245-251), ISSN 1314-2283, COBISS. BG-ID – 1255988964.*

The subject of analysis of the development is the content of the course „Reading Scores and Playing“, which for many years is included as a compulsory in all Higher schools of music. For many years, Nikolina Kroteva has been teaching in this subject in „Pedagogy of Music Training“ (POM) at the South-West University „N. Rilski“ – Blagoevgrad. She shares her ideas on the need for adaptation of the educational content.

Questions are raised about the traditional theory and practice of the teaching methodological complex, the specific practical skills and skills that students should acquire after the end of the course, and new realities in the education of future music educators. All findings stem from Kroteva's pedagogical experience and are tested for the first time.

In the course „Reading Scores and Playing“ it is planned to teach two students for one hour. The practical orientation of the lessons allows the use of various interactive forms of training. In this way, the partnership process, interaction, cooperation and communication between the two learners are stimulated in the learning process.

It is the first time that the ideas of interpersonal interaction between students have been tested in the course of „Reading Scores and Playing“. The change in the individual behavior of the trainees is taken into account. Until now, the difficult perception of theoretical matter has discouraged students and they have refused to attend classes regularly. The newly created emotional learning environment has led to increased students' interest in the discipline and a desire for active participation in the practical exercises.

12. Playing „a prima vista“ – basic competence for the choir pianist. –In: Youth Science Forum on Music and Dance, T.7., Proceedings of the VII Scientific Conference for Doctoral Students, with International Participation, Sofia: NBU Publishing House, 2013, ISSN 1313-342X.

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-sedmata-nauchna-konfepenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhdunarodno-uchastie-kn-7-09-10-06-2012>

The rich musical-theoretical and practical preparation of the pianist as a performer is a continuous and multifaceted process. This process is based on the development of its potential by mastering a variety of performing and interpreting skills and skills, mastering a wide range of appropriate methods of sound production, improving the ability to quickly read different types of keyboard invoice with the stylistic and compositional features inherent in it, acquiring wide repertoire awareness, accumulation of musical and pedagogical knowledge and skills.

In order to practice practically a profession, you must have acquired the specific skills and habits necessary to complete it. The author of the study, Nikolina Kroteva, PhD gives an overview of the existing developments and well-known approaches, dedicated to the ways of acquaintance, learning and reproduction of unknown musical text. Particularly relevant are the ideas to link the playing of „a prima vista“ with the competency-based approach already established in pedagogical practice. Summarizing the prerequisites for mastering a specific competence – playing „a prima vista“, clarifies its characteristics, structure and parameters. New are the conclusions regarding the properties of the competency under consideration, which are largely determined by the musical ability, the pianist preparation, and the professional-personal qualities and skills of the choir pianist.

New formulations have been introduced regarding the practical work of the pianist with the choirs formacions, in particular the specific competence of playing „a prima vista“, the ways of its assimilation and the different approaches in familiarizing and reproducing unknown text. They are all being tested for the first time in the music-theoretical space.

The conclusion of the study is that the acquisition of the competence of playing „a prima vista“ is directly dependent on the ratio – technical difficulty of the unknown musical text and the degree of mastery of the instrument by the pianist.

13. *Specific professional competences required of pianists in their practice with choirs formations.* –In: *Youth Science Forum on Music and Dance, T.6., Proceedings of the VI Scientific Conference for Doctoral Students, with International Participation, Sofia: NBU Publishing House, 2012, ISSN 1313-342X.*

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-shestata-naucha-konferenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhdunarodno-uchastie-qn-6-28-29-05-2011>

One of the ways for the expression and professional realization of young musicians who have graduated with a degree in piano music is to accompany different choral formations. Starting as a „pianist of a choir formations“, they only have an idea of the theoretical formulations of the activity.

Each profession has its own structure and specific personality requirements – to possess the appropriate abilities and specific training necessary to perform certain activities. The specialist performing these activities has a psycho-professional profile. The Psychoprofessionogram is a synthesis of the general and specific features of a professional activity.

The study of the professional activity of the pianist in his work with the choir team, presupposes to specify in advance the specific mental psychic components required by the profession, which in one way or another structure the specific for the activity skills and competences. In accordance with the concept of specialized training, specific professional competences in the field of the piano accompaniment of choir formations are formulated, analyzed, structured and summarized.

Two original graphic images have been proposed in the scientific development. They clearly show the complexity of the composition and structure of professional competences as a set of personal qualities necessary for the functioning of a particular activity.

In conclusion, Nikolina Kroteva summarizes that in his practical work with choirs, the pianist performs multidirectional activity in several areas - choirmaster, music performer and accompanist. What is new is the analysis and approbation that Kroteva, PhD makes for these spheres of practical work to the pianists. All of these spheres are directly dependent on the situational moment and largely determine the specific activities that the pianist will perform.

14. *The practice of transposition and its application in the work of pianists as accompanists.* –In: *The Choral Art - problems, achievements, tendencies, Proceedings of the International Scientific Conference, included in VIIth International Festival „Meeting of Student Choirs“ – AUBG, Blagoevgrad: „Bolid-Ins“ EOOD, 2011, (32-39), ISBN 978-954-394-015-8.*

The pianists who accompany the singers sometimes have to react quickly and transpose the piano part. For reasons of a different nature, such as fatigue, illness, or a momentary high-

pitched voice of the choir, the conductor may ask to change the tone of the performance at the last moment before the concert podium released.

In this work, Nikolina Kroteva focuses on mastering the skill - playing in a tone other than the original score, ie. the practice of transposition and its application in vocal work. An overview of existing theoretical developments, known methods and approaches on transposition methods has been carried out. Important place is given to the playing and transposition of the choir score for rehearsal purpose. The problems and inconveniences associated with the multi-line choral invoice, which is difficult to perform the piano, and the resulting technical and applicability tests for the pianist are highlighted. The prerequisites for mastering the competence of playing and transposing are summarized.

New in the development are the particularly useful practical advice given by Kroteva, regarding mastering transposition. These instructions are empirically derived from her personal stage experience as a pianist of many different performers and choral formations. In conclusion, Nikolina Kroteva summarizes that mastering transposition competencies should be a priority in the methodology and teaching piano.

15. A detailed review of music-theoretical literature on the role of the pianist as an accompanist. –In: *Youth Science Forum on Music and Dance, T.5., Proceedings of the V Scientific Conference for Doctoral Students, with International Participation, Sofia: NBU Publishing House, 2011, (105-118), ISSN 1313-342X.*

<https://music.nbu.bg/bg/publikacii/mlad-nauchen-forum-za-muzika-i-tanc-sbornik-s-dokladi-na-doktoranti-ot-petata-nauchna-konferenciq-za-muzika-i-tanc-s-mezhdunarodno-uchastie-qn-5-17-18-04-2010>

The study presents a very large number of publications dedicated to the many professions of pianists accompanying other musicians. Historical review of publications and studies is done chronologically. Emphasis is placed on developments, methodological searches, analyzes and articles that include space for chamber's ensemble music making and the role of the pianist in them. Presented are the names of such brilliant's pianists-accompanists as: Conrad Boss, Gerald Moore, Kurt Adler, Yevgeny Shenderovich, Vazha Chachava and many others.

After researching the theoretical literature, Nikolina Kroteva claims that in most of the sources the ensemble relations between singers and pianists are discussed, but the topic devoted to the specific activity of the pianist with choirs has not been sufficiently developed.

The findings of Kroteva regarding the Bulgarian editions are novelty. She notes that for the first time in the Bulgarian methodological guide there is a section „Work of the pianist – accompanist with choirs“, but it is extremely short in volume – of 6 pages. In addition, this section has only an informative role, since it too mechanically replicates the well-known information from the textbooks of science. Therefore, the benefits will not be in service pianist of choral composition.

At the end of the whole study, it was found that there was an enormous amount of publications on piano accompaniment, specific pianistic skills and various aspects of the accompaniment work.

Nevertheless, the author Kroteva proves in his work that at the moment there is no musical-theoretical source that comprehensively and systematically considers the nature and specificity of the pianist's work as an accompanist, the fields of professional expression, as well as methodically describe the specific skills and competencies required to perform this type of accompanying activity.

It should not be forgotten that after the advent of this research, other researchers have become more active in the Bulgarian scientific space. There were various materials devoted to chamber ensemble music making and the role of the pianist in these formations.

III. THE MUSIC ART IN THE THERAPEUTIC PROCESS.

16. Choral singing in correctional work. –In: Music Therapy in Music Education, Proceedings of the „Therapy by Art in Art Education“ /comp. and scientific. ed. prof. Al. Kluev/, Saint Petersburg: Publishing House "Aletheya", 2018, (163-169), ISBN 978-5-907115-32-3.

<https://www.moscowbooks.ru/book/966400/>

<https://www.litres.ru/raznoe/muzykoterapiya-v-muzykalnom-obrazovanii-terapiya-iskusstvo-42618803/>

In the education and health care system in Bulgaria a very big place is given to the participation of adolescents in various types of sports activities. Recently, there has been an increasing interest in the healing opportunities offered by creative pursuits with various arts. However, questions about the ways and methods of using choral singing as a preventive measure for a number of ailments remain unclear.

The facts described in this study are based on the music-pedagogical practice and experience of Nikolina Kroteva as choirmaster, assistant conductor and pianist at the City Children's Choir (CCC) at Community Center „Nikola Vaptsarov – 1866“ – Blagoevgrad. Over the years, children and young people with different health and educational needs – hyperactive, with various anomalies of fluidity of speech flow and articulation problems, with a disabled defect and blind at birth - have participated in the choir school of CCC. Kroteva, PhD had presented some of the results and good integration practices in other scientific forums.

In this scientific research, Nikolina Kroteva, PhD analyzes much of the research related to logopedic rhythm. Her personal opinion is that these materials mention the use of choral singing as a concomitant therapy for children with mild articulation problems and impaired speech fluency. But unfortunately, under the choral performance, speech therapists mean simultaneous singing in a group, not participation in a choir with artistic goals and ambitions.

In this material, Nikolina Kroteva signals a worrying fact – the number of newly admitted choruses in the CCC who, in the process of speaking, have incorrect pronunciation of one or more sounds is increasing. The deepening of the specific disorders in articulation and phonetics can significantly hinder the social communication and personal realization of these children.

Particularly valuable is the shared pedagogical experience and advice that Kroteva allows himself to give regarding the song repertoire: the vocal lines in the melodic structure of the song to be are memorable and not very long; the words and the sounds be are related and overflowing; not many pauses as they would become an obstacle to the child; the poetic text should not be replete with new or rarely used words of complex construction, multisyllabic or containing congruent consonants.

Kroteva's personal findings are that children who have speech abnormalities are endowed with exceptional musicality. Therefore, her recommendations are to use the singing in choirs as an effective method of correcting young people with incorrect production of speech sounds from different phonemic groups. The shared results are encouraging - by singing in choral formations, most of the choirs are able to gradually overcome the specific impairments of speech and speech patterns, develop good skills for proper native language expression, clear diction and articulatory behavior.

17. About Choral Singing and its Importance to the overall development of adolescents –In: –In: Contemporary Student and Youth Choral Art – Challenges, Achievements and Trends, Proceedings of the International Scientific Conference, included in VIIIth International Festival „Meeting of Student Choirs“ – AUBG, Blagoevgrad, „Bolid-Ins“ EOOD, 2013, (21-32), ISBN 978-954-394-015-8.

The fundamental change in public relations in Bulgaria over the last two decades has led to rapid and irreversible destructive processes in all areas of knowledge. Due to the current negative processes in our education system, young people's interest in music education has gradually shifted to more attractive specialties, such as: computer, legal and economic. The reduction of school budgets led to the disappearance of school choirs. One of the major music-educational and aesthetic factors for the formation of complete and harmonious personalities was „amputated“ as unnecessary.

The closure of school and children's choirs contributed to the „aging“ of other choirs. In this way, the natural, biological link of continuity between the choir formations was broken.

In such an unfavorable social environment, as a result of protest against all the above, in 2003 a City Children's Choir was formed at the Community Center „N. Vaptsarov – 1866“. From the very beginning, the artistic directors of the band took on the daunting task of restoring the musical practice of children's choral singing and of taking their worthy place among other extracurricular activities.

It is not should be remembered that: football, foreign languages, gymnastics, dance, ballet, are among the preferred extracurricular forms of work with adolescents. By their characteristics, they are much more attractive activities and successfully advertised in the media.

The mission of reviving children's choral singing was also aggravated by the fact that, in addition to vocal staging with adolescent singers, cultural and educational work was also needed among their parents. For ten years now, the City Children's Choir artistic leadership has had to contend with the public's neglectful attitude towards singing in the choir, due to a lack of knowledge of this type of musical activity. It is not uncommon for the benefits of the choral activity to be highlighted and to inform the adults about the benefits of this type of activity. It turns out that in addition to witnessing the global changes in our education system, the parents of choristers are direct participants in all unsuccessful experiments, one of which is not to sing in the Bulgarian school.

Studies are increasingly being made on young people's life experiences and childhood factors that influence their successful careers. The comparative results are in favor of those who received some music training in their childhood. The questions that Nikolina Kroteva poses to clarify in this material are: How can singing in choirs influence the spiritual and intellectual development of children? Why Should Parents Promote Music and Choral Arts?

As a result of many years of focused work with choirs, Kroteva observed some positive trends in the development of: good musical hearing; of intonational stability; a sense of pure intonation of the individual chorister; improving voice coordination with hearing; the development of the vocal range and last but not least the proper attitude of the singer towards the balanced and beautiful overall sound of the choir. The participation of adolescents in choirs encourages young singers to be curious, creative and self-confident. It has a huge influence on the modeling of their aesthetic taste. A positive result of choral activities in childhood is the development of memory facilities, the emotional sphere and the intellectual development of the child.

Classes in choral art culturally enrich children's personality and create the conditions for artistic performance. The child, as a chorist, fits in and socializes much more seamlessly in the collective. Music helps to develop children's self-esteem. Children with special educational needs could also successfully integrate and study in the choirs formation.

*Articles and reports published in specialized journals in the field of
Psychology other than indicator D. 9.*

18. *Singing in Choirs - possibility of a corrective effect on children with impaired smoothness of speech.* –In: *Psychology – Theory and Practice, Proceedings from the IXth National Scientific and Practical Conference on*

Psychology, Part 1., Varna: Publishing House „Psychoanalysis“ EOOD, 2015, (160-178), ISSN 2367-508X, COBISS.BG-ID – 1274082788.

With this material, Nikolina Kroteva, PhD, continues to share her pedagogical experience with children with different health and educational needs. The study highlights the benefits of using choral singing as a corrective-pedagogical mechanism for overcoming some communicative disturbance in childhood.

Before considering how participation in the choir can accompany a logopedic impact, Dr. Kroteva clarifies the problem of impaired fluidity of speech flow. In her material she cites articles by leading scholars in the field, according to which - disturbances of the natural flow of speech are characterized by various forms of physiological disturbance of the natural pace, rhythm and smoothness of speech. Of course, Nikolina Kroteva does not delve into the extensive terminological definitions, varied symptoms and multiple classifications of speech disorders, as she considers that these issues are the subject of literature related to speech problems.

The statement clarifies that the present findings will only apply to children with impaired speech fluency, which lack organic defect in the speech mechanisms of the central and peripheral nervous systems. In some classifications, by etiological attributes, this type of impairment of natural verbal flow is also referred to as functional stuttering.

The author of the study focuses on the correct breathing habits, which are the link between speech and singing. By participating in singing groups, children can model examples about the different types of singing attacks: hard and soft.

A contribution moment in the topic developed are useful practical tips on the degree of complexity of the poetic text of the selected song. The poetic words in the song repertoire must be consistent with the age of the singers and meet their vocabulary. The lyrics should not be replete with new words of complex construction, multi-syllabic or containing congruent. In the verbal text should be more vowels and voiced consonants as silent tear vocal line and interfere with the proper sound-production. These summaries are new to research on this topic.

An important benefit to the linguistic and communicative development of the child is to join a singing group that is different from the class in which he or she is studying. All of this is crucial and facilitates the future communication and social integration of the stuttering child into different teams.

In conclusion, Nikolina Kroteva recommends that singing in choirs should be a complementary therapeutic activity at the same time as corrective speech therapy and psychotherapeutic influence. This will ensure a positive outlook and good results in the process of overcoming the problem.

19. *Participation of Hyperactive Children in Singing Groups.* –In: *Psychology – Theory and Practice, Proceedings from the VIIIth National Scientific and Practical Conference on Psychology, Varna: Publishing House „Psido“ EOOD, 2014, (74-83), ISSN 2367-508X, COBISS.BG-ID – 1278689764.*

In her teaching practice as an assistant conductor, vocal educator and pianist of the City Children's Choir at the „Nikola Vaptsarov – 1866“ Nationality Community Center – Blagoevgrad, Nikolina Kroteva, PhD, faces problems of different nature. She has worked with members of the choir with a variety of health and educational needs – with a birth defect, blindness at birth, stuttering and other logopedic problems. The rehearsal process in the singing formations requires the respect of certain regulations that must be observed by all. In addition, changing different activities requires a redirection of singers' attention to different elements of the music process. In these cases when children with hyperactivity syndrome stand out.

The questions put to clarify in this report are: How can singing in choirs influence the spiritual development and intellectual development of hyperactive children? Why should the parents encourage the activities of their children of music and choral art?

The author of the article offers a new look at the behavioral manifestations of children with hyperactivity disorder. The text is constructed on the basis of the personal observations of Kroteva, PhD, over the behavior of the "special children" who participated of City Children's Choir at the „Nikola Vaptsarov – 1866“ Nationality Community Center in Blagoevgrad. For the first time, Nikolina Kroteva presents to the professional community the problem of the possible participation of hyperactive children as choristers in artistic and creative groups.

In his keynote, Nikolina Kroteva summarizes age-related and behavioral indicators known from the specialized literature that characterize hyperactivity in children: increased and uncontrolled activity, anxiety, impaired attention, and a reluctance to concentrate. The author of the text correctly states that hyperactivity should not be confused with the natural ones for children of this age: naughtiness, disobedience and distraction.

Kroteva claim with regret that most of the lighter signs of hyperactivity are not officially registered. Often the parents of these children do not recognize the problem as it is, considering their children to be more naughty and disobedient than the rest.

The contribution to the research is the description of the psychological and pedagogical conditions and the ways of working with the different formations of the City Children's Choir (CCC) at the Nationality Community Center „Nikola Vaptsarov – 1866“ in Blagoevgrad. At the end of the development, Nikolina Kroteva presents for the first time to a specialized audience her conclusions about the positive aspects that art of singing has for hyperactive children. Singing, vocal activities and participation in singing groups influences the health of the child, his positive outlook on life, enables him to succeed in any situation and to become a complete person. Therefore, vocal training must be present in the creative activities of children with hyperactivity!

(Indicator G. 9. Studies published in specialized journals in the field of arts)

○ ***Features of the piano part in some choral works with accompaniment by Nikolay Stoykov.*** // *Stoykov, N. Studios, Articles, Interviews, Plovdiv: AMTI, 2014, (70-81), ISBN: 978-954-2963-06-6.*

In „Features of the piano part in some choral works with accompaniment by Nikolay Stoykov“, Nikolina Kroteva analyzes for the first time a number of choral works by one of the established contemporary Bulgarian composers - Academician Stoykov. This is the first material that presents a variety of issues in the accompanying invoice. All the considerations Nikolina Kroteva makes are from the perspective of her practical work as a pianist to choir. So far, summaries of this kind have not been deduced, which is a reason for contribution.

In his choral works with piano accompaniment, Nikolay Stoykov uses the rich expressive possibilities of the musical folklore, and through the piano shows his original beauty in another aspect. Innovative composer solutions are often found in the invoice for piano. The composer directs his experiences in the field of enriching music with sound effects obtained through the use of different piano timbre capabilities.

In addition to its artistic merit, the accompaniment also has some autonomy within the musical expressiveness. A new musical alloy is obtained, the constituent elements of which are organically soldered and rethought. The original way of interpreting the specific language of the Bulgarian song and its melodic interpretation is striking. The development of the melody with its strong points, corresponding declines and culminations are clearly established. The composer uses sophisticated art to ornament, improvise and sound.

Often the appearance of the accompaniment is motivated by the composer's desire to enrich the vocal sound of the choral parts with the qualitatively different instrumental timbre of the piano. Works that consciously seek the sound effect of the piano strings through new techniques and different types of sound. In this case, the function of the piano is to give an additional sound color to the work and to serve as a harmonious basis for the choral composition. In the piano accompaniment one can sense the unique suggestiveness of the sound, its cosmicness and esotericism, achieved with a very fine dynamic accumulation and through timbre enrichment with harmonic overtones in the piano.

In the choral works of Nikolay Stoykov the mastery of the composer as an original orchestrator through the language of the piano is evident. All his searches are directed to a new timbre and textual reading of the musical matter from the language of our time. He often enriches the choir's sound palette with the use of other instruments, especially demonstrating his preference for percussion instruments.

Personally, Academician Nikolay Stoykov wishes to include the development in the „Studios“ section of his edition of „Studios, Articles, Interviews“, Vol. 1. This can be considered recognition by the composer himself!

○ *About the choir-composer style of Nikolay Stoykov. // Stoykov, N. Studios, Articles, Interviews, Vol. 2., Plovdiv: Zebra Print Center, 2018, (37-52), ISBN 978-954-2963-39-4.*

In the ensuing second book of „Studios, Articles, Interviews“, Professor Nikolay Stoykov himself chooses to publish a voluminous and comprehensive study: „About the choral-composer style of Nikolay Stoykov“. In it, Nikolina Kroteva analyzes the compositional techniques and stylistic features of Academic Stoykov's overall choral work, which is a novelty in musical research.

Around the 1960s and the beginning of the 1970s Nikolay Stoykov delved deeply into the problems of Bulgarian folk music, which became a multifaceted source of ideas. Aware of the uniqueness of Bulgarian authentic folklore and his direct correspondence with contemporary trends in music, he intensely experimented in the search for his compositional style.

Analyzing the the invoice of the choir scores, two basic and complementary harmonic spheres can be outlined. In the first, the principles of compositional development are to a large extent determined by the changing intonation system of the original sources, as the use of diatonic originates from the natural modes in Bulgarian folk music. In these cases, the composer approaches the folklore quotations with traditional compositional means, successfully combining a homophonic harmonic means with a polyphonic type of presentation.

Stoikov resorts to the second harmonic sphere when it wants to achieve tension and compression of the sound space. It is characterized by the tense „dissonant sharpness“ of the choir vertical.

The musical constructions of the compositions have clear proportions. Taking into account the capabilities of the executive the musicians, Stoykov emphasized more on the the diverse moving choir invoice. In search of colorful shades, he refreshes and enriches it with timbre and sonorous moments.

The analysis of Nikolay Stoykov's choral work shows the different composer's approach to each song. The choice of a particular technique is a reflection of the specific content and depends on the overall nature of the work and the suggestion sought.

ARTISTIC AND CREATIVE ACHIEVEMENTS RELATED TO THE PROFILE OF THE COMPETITION :

(Indicator B. 5. Important creative manifestation in the arts)

○ ***Organ Palette IV (2019), Velin Iliev (organ) and Mixed Choir - AUBG.***

Participation as choirmaster and pianist of the American University of Bulgaria Mixed Choir. Sofia, Great Hall „Bulgaria“, 17 april 2019.

<https://sofiaphilharmonic.com/event/органова-палитра-7/>

This concert is a joint project of the Sofia Philharmonic and the American University in Bulgaria. Every year, the Sofia Philharmonic Orchestra and Velin Iliev performs several concerts with organ music from different eras. On the calendar for 2019, the 4th „Concerto to organ“ was in collaboration with the Mixed Choir by American University.

Compositions by Johann Sebastian Bach, Caesar Frank, Edward Elgar and Domenico Cimarosa were performed at the concert. Two works by Caesar Frank were jointly performed: „Domine non secundum“ (for mixed choir and organ) and „Dextera Domine“ (for soloists, mixed choir and organ). The concert ended with Domenico Cimarosa’s large-scale work „Magnificat“ (version for choir and organ).

○ ***Piano Music for Four-handed (2014), Concert included within the Spring Artfest AUBG March 29 - April 29, 2014 („UBG Spring Art Festival – 2014“).***

Works composed for two pianos or four hands by: Beethoven, Schumann, Ravel, Rachmaninov, Debussy, Lutoslavsky, Shostakovich, interpreted by the piano duo: Nikolina Kroteva and Simona Genkova.

AUBG Auditorium hall– Blagoevgrad, 09 april 2014.

Piano Duo: Nikolina Kroteva - Simona Genkova has been a regular participant in various concert programs since 2010. For piano duos it is quite difficult to perform concerts in Blagoevgrad, as there are no suitable halls with two instruments.

After buying a grand piano from the AUBG American University Auditorium, the idea for this concert was born. The new acquisition for the city was demonstrated by the piano duo with their performances of works by: Ludwig van Beethoven, Robert Schumann, Maurice Ravel, Claude Debussy, Vitold Lutoslavsky, Sergey Rachmaninov. The Concertino for Two Pianos, op. 94 by Dmitry Shostakovich.

(Indicator G. 13. Important creative manifestation in the arts, which is not a major habilitation work)

○ ***Jubilee celebrations 650 years of Jagiellonian University - Krakow, Poland.***

Celebrations and joint choral concerts of: Mixed Choir, AUBG Blagoevgrad (Bulgaria) and Jagiellonian Academic Choir, Krakow, (Poland). Performance of contemporary Polish work „Regina Coeli“ by Romuald Twardowski.

Concerts: at the Heart of Jesus Basilica, Krakow, (Poland), October 19, 2014 and at the Cathedral of St. Anna”, Krakow, (Poland), October 20, 2014.

- ***Wizyta Chóru mieszanego Uniwersytetu Amerykańskiego w Bułgarii.***

http://www.almamater.uj.edu.pl/archiwum-2015?p_p_id=56_INSTANCE_Df4E&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=2&groupId=2910359&articleId=83689196

- ***Wspólne koncerty Chóru Mieszanego Uniwersytetu Amerykańskiego w Bułgarii oraz Chórów Akademickich UJ.***

https://www.uj.edu.pl/wiadomosci/archiwum-foto-wideo/-/journal_content/56_INSTANCE_s2jraYnlcx0O/10172/73001121

○ ***The world premiere of „Pater noster“ by contemporary composer Anatoly Kiselev (Russia). Concert performing with author and conductor - Anatoly Kiselev (Russia).***

Joint performance by Mixed Choir, AUBG (Bulgaria) and Viva voce Mixed Choir by the School of Music and Singing – Munich, Germany.

Concerts: in the Cathedral of the Sacred Heart of Jesus, Augsburg, Germany, 20 april 2012 and the Cathedral of St. Maximilian, Munich, Germany, 21 april 2012.

https://www.kammerchor-vivavoce.de/wp-content/uploads/2012/02/PaterNoster_Booklet_6web.pdf

- ***Kreffft, Michael. Pressemitteilung – Bulgarisch-deutsche Chorbegegnung***, 28.03.2012.

<https://www.kammerchor-vivavoce.de/blog/2012/03/28/567-pm-bulgarisch-deutsche-chorbegegnung/>

- ***Osorio, Alexander Acosta. AUBG Choir sings in Munich and Augsburg// _AUBG Daily***, 27.04.2012.

<http://aubgdaily.com/aubg-choir-sings-in-munich-and-augsburg/>

<https://www.youtube.com/watch?v=rKnKWWrAV1g>